

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prvek veřejnoprávnosti u profesních komor v právním řádu ČR

Autor: **Vladimír JADRNÝ**

Plzeň 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
Katedra správního práva

Studijní program: M6805 Právo a právní věda
Studijní obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prvek veřejnoprávnosti u profesních komor v právním řádu ČR

Autor: **Vladimír JADRNÝ**

Vedoucí práce: **JUDr. et PhDr. Jan MALAST (Katedra správního práva)**

Plzeň 2012

Prohlášení o autorství

Předkládám tímto k posouzení a obhajobě diplomovou práci, zpracovanou na závěr studia na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně, s použitím odborné literatury a pramenů, uvedených v seznamu, který je součástí této diplomové práce.

V Plzni dne:

.....
podpis autora

Obsah

Úvod.....	1
1. Obecná teoretická východiska.....	3
1.1 Dualismus Právní.....	3
1.1.1 Teorie zájmová.....	3
1.1.2 Teorie mocenská.....	4
1.1.3 Teorie organická.....	5
1.1.4 Normativní škola a její pohled na právní dualismus.....	6
1.2 Veřejná správa.....	8
1.3 Samospráva.....	10
1.3.1 Samospráva a její odlišnost od státní správy.....	10
1.3.2. Typologie samosprávy.....	11
1.3.2.1 Samospráva územní.....	12
1.3.2.1.1 Obce.....	13
1.3.2.1.2 Kraje.....	14
1.3.2.2 Zájmová samospráva.....	16
1.4 Právnícké osoby veřejného práva.....	19
1.4.1 Veřejnoprávní korporace.....	20
1.5 Pojem veřejnoprávnosti.....	23
2. Projev prvku veřejnoprávnosti u jednotlivých komor v právním řádu ČR.....	28
2.1 Komory s povinným členstvím.....	28
2.1.1 Česká advokátní komora.....	28
2.1.2 Notářská komora České republiky.....	32
2.1.3 Exekutorská komora České republiky.....	35
2.1.4 Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora, Česká lékárnická komora.....	39
2.1.5 Komora veterinárních lékařů České republiky.....	40
2.1.6 Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	43
2.1.7 Komora daňových poradců České republiky.....	46
2.1.8 Komora patentových zástupců.....	49
2.1.9 Komora auditorů České republiky.....	53
2.2 Komory s nepovinným členstvím.....	57
2.2.1 Hospodářská komora České republiky, Agrární komora České republiky... ..	57
3. Občanská sdružení versus Komory.....	59
3.1 Komora soudních znalců ČR.....	62
3.2 Komora soudních tlumočnicků ČR.....	63
3.3 Soudcovská unie ČR.....	63
3.4 Unie asistentů soudců ČR.....	64
3.5 Unie státních zástupců ČR.....	65
3.6 Unie vyšších soudních úředníků ČR.....	65
3.7 Unie nelékařských pracovníků zdravotnických záchranných služeb ČR.....	66
Závěr.....	67
Resumé.....	68
Použitá literatura:	69

Úvod

Tato práce nese název „Prvek veřejnoprávnosti u profesních komor v právním řádu ČR“. Bude proto nutné hned na začátku upřesnit co je to ona veřejnoprávnost, a co za entitu je komora. K těmto dvěma otázkám by měla sloužit první kapitola s několika částmi. Odpověď na obě tyto otázky spolu velmi úzce souvisí. Neboť abychom dospěli k otázce co je to veřejnoprávnost, musíme si nejdřív odpovědět co je to komora. Komora je totiž společenství osob (korporace), ale korporací je právním řádem upravena celá řada. Dvěma velkými skupinami jsou korporace soukromoprávní a veřejnoprávní. Toto základní dělení pochází z tradičního a dlouholetého rozlišování na právo veřejné a soukromé. Z toho důvodu bude i zde naznačeno toto dělení a základní teorie rozlišování. Dvojedinost práva však není přijímána všemi právními teoretiky. I zde se zmíníme o teorii popírající toto rozlišování. Z dělení práva na soukromé a veřejné a následně z rozlišování korporací na soukromoprávní a veřejnoprávní by pak mělo vycházet to, v čem lze spatřovat onu veřejnoprávnost. Čili, veřejnoprávnost budeme hledat v tom, co odlišuje skupiny korporací soukromých a veřejných. Ani na prvcích odlišující veřejnoprávní a soukromoprávní osoby, stejně jako na rozlišování práva na soukromé a veřejné, nepanuje mezi autory, zabývajícími se touto problematikou, shoda. Z toho důvodu se zaměřím na ty rozlišující prvky uznávané více autory. Po přečtení první kapitoly by tedy měla být jasná odpověď na výše naznačené otázky. Tedy co je to komora a v čem spatřujeme veřejnoprávnost. Záměrně je napsáno „v čem spatřujeme veřejnoprávnost“. To vychází z následujícího důvodu. Sám pojem veřejnoprávnost je totiž pojem abstraktní, ve světě kolem nás netvořící konkrétní předmět. Každý mu tudíž může dát náplň jinou. Jak se budeme snažit o to, dospět k tomu co veřejnoprávnost je, již bylo zmíněno výše. Jakou náplň tento pojmu dostane, by mělo být jedním z výsledků této práce. Další otázka, na níž budeme hledat v této práci odpověď je ta, jak se veřejnoprávnost, tak jak je chápána v této práci, projevuje v činnosti komor. Jde o věc komplementárně spojenou s otázkou hledání odpovědi na to co je veřejnoprávnost. Neboť právě, jak již bylo zmíněno, v činnostech prováděných komorami, jimiž se odlišují od soukromých korporací, a jež soukromým korporacím nepřísluší, by se mělo odrazit, zda skutečně to co považujeme za veřejnoprávnost, náleží pouze korporacím veřejnoprávním a zda takovou činnost nevykonávají i soukromoprávní korporace. K tomu zde bude svěřen prostor v kapitole druhé. Tudíž ve druhé velké kapitole této práce, bychom měli vycházet z toho, k čemu jsme došli v části

hovořící o tom, co chápeme onou veřejnoprávností. V této části se budeme zabývat pohledem na každou komoru tak, jak ji upravuje český právní řád. V důsledku uvedení všech komor pak bude možné porovnat jednotlivé projevy veřejnoprávnosti u každé komory. Posoudit, jak a zda se prvky tvořící veřejnoprávnost projevují u všech komor. V poslední kapitole se zaměříme na soukromoprávní korporace, jimiž jsou občanská sdružení, vznikající na základě zákona 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Zajisté se naskytne otázka, proč v práci o prvku veřejnoprávnosti u komor v právním řádu ČR má být kapitola věnovaná soukromoprávním korporacím, jako jsou občanská sdružení. Odpověď na tuto otázku je následovná. Lze na jejich činnosti ukázat odlišnost mezi korporací soukromou a veřejnou, a tím ještě víc podpořit pojmání veřejnoprávnosti v této práci. A rovněž tomu tak je ještě z jiného důvodu. Nahlédneme-li do rejstříku občanských sdružení, vedeném ministerstvem vnitra, můžeme dospět k nalezení občanských sdružení s názvem komora. Při povrchním náhledu na takové uskupení s názvem komora, by snadno mohlo dojít k přesvědčení, že i toto sdružení má stejná oprávnění jako komora veřejnoprávní. V tomto ohledu mi přijde přinejmenším nešťastné označování občanských sdružení názvem komora. Dle mého názoru by mělo označení „komora“ přináležet pouze komoře jako veřejnoprávní korporaci. Proto v kapitole poslední bude poukázáno na to, že ne každá komora je korporací veřejnoprávní.

1. Obecná teoretická východiska

1.1 Dualismus Právní

Má li naše práce název „Prvek veřejnoprávnosti u profesních komor v právním řádu ČR“, pak je třeba započít tím co to je veřejné právo. Neboť bez toho nelze tuto práci dokončit. „*Veškeré právo dělíme na právo veřejné a soukromé.*“¹ Dělení veškerého práva na právo veřejné a soukromé počíná již ve starověkém Římě, kdy toto dělení uvádí již Ulpianus v právní sbírce císaře Justiniana Corpus iuris civilis. Od oné doby se je toto členění součástí právní nauky pod pojmem právní dualismus. Postupně vzniká celá řada teorií o tomto členění, stejně tak jako vznikají i teorie, které toto členění neuznávají. Jak již bylo řečeno, vznikla řada teorií o členění práva na soukromé i veřejné. Například Hoetzel uvádí ve Slovníku veřejného práva československého² pod heslem Dualismus právní, že byla zaznamenána celá řada různých teorií. V té době se jejich počet vyšplhal až k 17 různým teoriím. Autoři však v zásadě uvádějí tři stěžejní teorie. Mezi tyto tři hlavní jsou řazeny teorie zájmová, mocenská a organická.

1.1.1 Teorie zájmová

Jak již bylo napsáno výše, celé třídění práva na soukromé a veřejné pochází z práva římského. Ve sbírce císaře Justiniana, Corpus iuris civilis píše Ulpianus „Publicum ius est quod ad statum rei Romanae spectat, privatum quod ad singulorum utilitatem: sunt enim quaedam publice utilia, quaedam privatim“ neboli „*Veřejné právo (ius publicum) se vztahuje na užitek římského státu, právo soukromé (ius civile) na zájem jednotlivců: neboť něco se týká veřejného užitku, něco soukromého.*“³ Na základě toho se tak rozlišuje zájem veřejný a zájem soukromý. O vystihnutí toho co to je veřejný zájem byla učiněna řada pokusů. Nám však zde postačí přidržit se Hoetzla „*veřejný zájem je veličinou stojící nad zájmy soukromými a jejich obsahová náplň může být různá pro obory různých norem. Společná všem veřejným zájmům je jejich větší právní cennost proti interesům soukromým.*“⁴ I dnešní pozitivní právo operuje s pojmem veřejný zájem. Článek 11 Listiny základních práv a svobod ve svém článku 4. stanoví, že vyvlastnění

1 Pražák, J. *Rakouské právo veřejné. Díl první, Rakouské právo ústavní. Část druhá, Ústava zemská. Praha: Nákladem Jednoty právnické, 1896.*, str. 1 (podobně též: Baxa, B. *Stát. Praha: Vilímek, 1917, str. 15*)

2 *Slovník veřejného práva československého. Svazek I, A až CH.* Reprint původního vyd. Praha: Eurolex, 2000, str. 493

3 Blaho, Peter a Vaňková, Jarmila. *Corpus Iuris Civilis. Digesta. Tomus I. / Peter Blaho, Jarmila Vaňková.* Bratislava: Eurokódex, 2008, str. D, 1, 1

4 Hoetzel, J. *Československé správní právo: část všeobecná.* Praha: Melantrich, 1934, str.25

nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu. Dále v zákoně č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, se v části věnované podmínkám vyvlastnění hovoří také mimo jiné o tom, že vyvlastnění je možné pouze ve veřejném zájmu. S veřejným zájmem, operuje také zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, kde v § 43 odst. 1 stanoví „Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích podle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 45h a 45i v případech, kdy veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, schvaluje v každém jednotlivém případě svým usnesením vláda.“ Veřejný zájem není nikde v našem pozitivním právu definován. Pokusy definovat určitou záležitost jako veřejný zájem sice byli^{5,6}, ale ztroskotali na odmítavém stanovisku Ústavního soudu.^{7,8} Veřejný zájem je neurčitým právním pojem. „*Neurčité právní pojmy zahrnují jevy nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně definovat.*“⁹ A dále také „*je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek*“^{10,11}, což byl mimo jiné i jeden z důvodů, pro něž byli ony zákony, které prohlašovali určitý zájem za veřejný, zrušeny. Nakonec je třeba říci, že ve veřejném zájmu může být zasahováno nejen do práv občanských jednotlivce, neboli z pozice práva veřejného do práva soukromého, ale lze zasahovat i do práv veřejných¹².

Kritici této teorie poukazují na její neschopnost přesvědčivého vyložení podstaty veřejného a soukromého práva ve všech podrobnostech. „*Zvláště se poukazuje na nesnáze při výkladu veřejných práv a povinností mezi činiteli rovnocennými resp. dokonce mezi jednotlivci.*“¹³

1.1.2 Teorie mocenská

„*Tato teorie je zbudována na základní myšlence, že stát a veřejnoprávní jeho odnože mají jako potentiores personae (silné osoby) právo jednostrannými akty upravovatí právní posice. Takové jednostranné správní akty jsou specifickým zjevem veřejného*

5 Zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě

6 Zákona č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R - 24L letiště Praha Ruzyně

7 Nález Ústavního soudu. Pl.ÚS 24/08, Sběrka nálezů a usnesení ÚS, svazek 52, str. 555

8 Nález Ústavního soudu. Pl.ÚS 24/04, Sběrka nálezů a usnesení ÚS, svazek 37, str. 641

9 Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, str. 86

10 Nález Ústavního soudu. Pl.ÚS 24/08, Sběrka nálezů a usnesení ÚS, svazek 52, str. 555

11 Nález Ústavního soudu. Pl.ÚS 24/04, Sběrka nálezů a usnesení ÚS, svazek 37, str. 641

12 Srovnej Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, str. 430

13 *Slovník veřejného práva československého. Svazek I, A až CH*. Reprint původního vyd. Praha: Eurolex, 2000, str. 494

*práva. Nelze je klásti do jedné řady se žádným zjevem práva soukromého.*¹⁴ Článek 2 Ústavy ČR odstavec 3 nám říká „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“, článek 15 Ústavy odstavec 1 pak, že zákonodárná moc v České republice náleží Parlamentu. V hlavě třetí upravující moc výkonnou potom článek 78 stanoví „K provedení zákona a v jeho mezích je vláda oprávněna vydávat nařízení.“ V článku 79 je dále uvedeno „Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“ Z výše řečeného vyplývá, že předpisy, které mohou ukládat druhému nějakou povinnost, může vydávat pouze ten komu je tato pravomoc zákonem svěřena. A co se týče těchto uložených povinností, nemá ten, jemuž jsou tyto povinnosti uloženy, možnost výběru zda je splní či nesplní. V právu soukromém nenajdeme příklad toho, kdy by jeden subjekt mohl jinému jednostranně uložit povinnost, aniž by druhá osoba měla na výběr, zda tyto povinnosti převezme či nikoli. Nelze si představit takový stát, který by neuplatňoval tuto svoji moc vydávat jednostranné právní akty a uplatňoval by pouze základní princip soukromého práva a to dobrovolnou dohodu.

1.1.3 Teorie organická

Poslední z trojce pravidelně uváděných teorií o dělbě práva na veřejné a soukromé je teorie organická. Tato teorie „*Klade váhu na to, zda právní subjekt ocitá se v určitém právním poměru z důvodu svého členství v některém veřejném svazu čili nic.*“¹⁵ Jestliže tedy například advokát stojí pře kárnou komisí advokátní komory, pak proto, že komora má takové oprávnění vůči všem svým členům a komora toto řeší právě z toho důvodu, že advokát je jejím členem. Jde tudíž o vztah veřejnoprávní. Ale pokud by například advokát poskytoval právní služby obci, jejíž je občanem, neposkytuje jí tyto služby proto, že je jejím občanem a tudíž členem této korporace. V tomto případě by tak šlo o vztah soukromoprávní, protože by tento vztah nevyplýval z jeho členství v dané veřejnoprávní korporaci.

Trochu jinak pojmání dělbu práva na soukromé a veřejné Pražák, stejně lze najít u Baxy „*Dělitelem (práva na soukromé a veřejné) zde jest hledisko, s jakého pohlížíme na člověka. Právo veřejné pohlíží na člověka jako na člena určitého (vyššího) svazku, který ke svazku jemu nadřazenému stojí v poměru podřadném, soukromé právo pak*

14 Hoetzel, Jiří. *Československé správní právo: část všeobecná*. Praha: Melantrich, 1934, str. 26

15 *Slovník veřejného práva československého. Svazek I, A až CH*. Reprint původního vyd. Praha: Eurolex, 2000, str. 494

pohlíží naň jako na jednotlivce, který vůči ostatním jednotlivcům jemu rovným stojí v poměru souřadném.“¹⁶ Nezávisí tedy na tom, zda se do právního poměru dostane osoba veřejnoprávní korporace proto, že je jejím členem, ale závisí na povaze právní normy a na tom jestli je norma považuje za členy určitého „vyššího svazku“.

Zjednodušeně nám tuto teorii podává Knapp v učebnici teorie práva „v soukromém mají právní subjekty rovné postavení (platí tu tzv. princip ekvivalence), kdežto v právu veřejném je jeden subjekt práva podřízen druhému, který v právním vztahu vystupuje jako silnější tj. jako *potentior persona* (platí tu tzv. princip subordinace).“¹⁷ Toto zjednodušené pojetí nám však neodpoví na otázku, z čeho vychází, že ve veřejném právu platí princip subordinace a kde v soukromém právu princip ekvivalence.

Tato teorie také nepočítá s uzavíráním veřejnoprávních smluv, kde jsou si strany rovny a přitom se jedná o veřejnoprávní vztah.

Jak vyplývá z výše napsaného žádná z těchto teorií sama o sobě plně a do všech detailů neodpovídá na to kde je hranice mezi právem soukromým a veřejným. „A toto rozlišování vždy bylo a je nejasné.“¹⁸ Proto je třeba ztotožnit se s názorem o používání těchto teorií k rozlišení obou skupin práva společně.¹⁹

1.1.4 Normativní škola a její pohled na právní dualismus

Autorem, který neuznává výše uvedené třídění práva na soukromé a veřejné byl profesor brněnské právnické fakulty František Weyr. Ve svých pracích argumentuje a dokazuje, z pohledu své normativní teorie, pochybnosti o správnosti tohoto dělení. Co se týče teorie zájmové, zpochybňuje ji úvahou o tom, že veškeré právo je dáno v zájmu všech občanů, tedy v zájmu veřejném a tudíž i veškeré právo je právem veřejným. Sám to vyjadřuje následovně „*právo jako sociální zjev musíme považovati bezvýjimečně za soubor norem (zejména obecných), který jest stanoven v zájmu všech občanů, t. j. tedy, v zájmu veřejném.*“²⁰ Dále k tomu uvádí, že i kdybychom takové třídění připustili je právně bezvýznamné, neboť nám to, v čím zájmu byla norma stanovena, pranic nepomůže s poznáním či výkladem normy.²¹

16 Baxa, B. *Stát*. Praha: Vilímek, 1917, str. 15

17 Knapp, V. *Teorie práva*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 68

18 Knapp, V. *Teorie práva*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1995, str. 68

19 Srovnej *Slovník veřejného práva československého. Svazek I, A až CH*. Reprint původního vyd. Praha: Eurolex, 2000, str. 494

20 Weyr, F. *Úvod do studia právnického: (normativní teorie)*. Brno: Československý akademický spolek Právnický, 1946, str. 83

21 Srovnej Weyr, F. *Úvod do studia právnického: (normativní teorie)*. Brno: Československý akademický spolek Právnický, 1946, str. 83

Ani mocenská teorie před Weyrem neobstojí, neboť „ryzí nauka právní si uvědomuje, že je logicky nemyslitelný právní poměr, tj. vztah oprávněného k zavázanému, s nadřízenými (mocnějšími) a podřízenými (slabšími) zúčastněnými právními subjekty, poněvadž relace mezi zavázaným a oprávněným musí býti v každém právním poměru v zásadě stejná.“²² Weyr však určité rozlišování podle této teorie připouští. Pokud má normotvůrce schopnost jednostranně stanovit jinému subjektu závazné normy, označuje ji Weyr jako normotvorbu autokraticky organizovanou. Naproti tomu tam, kde je ke vzniku normy nutné svolení subjektu, který má být normou zavázán, je normotvorba demokraticky organizována. „Můžeme pak ovšem, chceme-li, oblast oné nazývati veřejnoprávní a oblast této soukromoprávní.“²³ Proti tomuto chápání o normotvorbě autokraticky organizované (možno ji podle Weyra nazvat veřejnoprávní) a normotvorbě demokraticky organizované (možno ji zvat soukromoprávní) však lze najít i názor Hoetzla který toto zavrhuje následovně „Jednostranné je také tvrzení, že v právu soukromém rozhodují normy autonomní, kdežto v právu veřejném normy heteronomní. I do poměrů veřejnoprávních dostáváme se velmi často jen se svým svolením (veřejné smlouvy, akty vydávané jen k žádosti stran, dobrovolné pojištění sociální). S druhé strany poměr soukromoprávní může také vznikati buď ipsa lege nebo vrchnostenským aktem (vyvlastnění).“²⁴

Poslední teorií je teorie organická. I tuto Weyr svými argumenty zavrhuje. Prvním co zavrhuje na této teorii je vůbec schopnost zákonodárce či normy pohlížet určitým způsobem na toho komu je norma určena. Jednou jako na člena nějakého vyššího svazku jemu nadřízenému, vůči kterému stojí v poměru podřadném, jindy jako na jednotlivce, který vůči ostatním jednotlivcům jemu rovným stojí v poměru souřadném. Weyr k tomu píše „Vždyť sama běžná nauka právní spatřuje v právu „úpravu vzájemných vztahů jednotlivců“ a žádnému zákonodárci by nenapadlo vydávati normy pro Robinsony, nýbrž všechny normy vydávají se pro jednotlivce jako členy lidské společnosti (která přece zajisté jest „vyšším svazkem“).“²⁵ Tolik tedy krátce k teorii profesora Františka Weyra.

22 Weyr, F. *Úvod do studia právního: (normativní teorie)*. Brno: Československý akademický spolek Právnick, 1946, str. 84

23 Weyr, F. *Úvod do studia právního: (normativní teorie)*. Brno: Československý akademický spolek Právnick, 1946, str. 85

24 Hoetzl, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Praha: Melantrich, 1934, str. 29

25 Weyr, F. *Základy filosofie právní: [nauka o poznávání právní]*. Brno: A. Píša, 1920, str. 234

1.2 Veřejná správa

Pokud bude naše práce pojednávat o komorách v právním řádu České republiky, je vhodné věnovat část i tomu co je to veřejná správa. Neboť právě veřejnou správu komory (vedle ostatních orgánů), vykonávají. „Správa (v obecném smyslu) je určitá lidská činnost sledující záměrně nějaký cíl.“²⁶ Správu jako takovou lze rovněž lišit na správu veřejnou a soukromou. „Veřejnou správou, na rozdíl od soukromé, je správa veřejných záležitostí.“²⁷ Správu soukromou pak činí jednotlivci, nebo soukromé korporace a to nikoli ke správě veřejných záležitostí, nýbrž spravují svoje soukromé záležitosti pro svůj soukromý účel. Činnost a organizace veřejné správy je upravena právem správním. Toto právo bývá, podle výše naznačeného dělení práva na soukromé a veřejné zařazováno do skupiny práva veřejného vedle práva ústavního, finančního, sociálního zabezpečení, trestního a práva procesního.

Další rozdíl mezi správou soukromou veřejnou lze spatřovat v předpokladech k jejímu vykonávání. Neboli to proč je daná správa vykonávána. Zatímco správa soukromá je vykonávána pouze a jen z vůle daného jednotlivce či soukromé korporace, veřejná správa je činěna orgány, kterým je zákonem tato správa určena. Tudíž veřejnou správu nevykonávají orgány z vlastní vůle ale proto, že ji vykonávat musejí ze zákona. K tomuto, v předchozích větách uvedenému rozdílu, lze dále přidat rozdíl uvedený v Ústavě České republiky v článku 2 odstavci 3. a 4. To jest, že „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“, tolik ze znění odstavce 3. Naproti tomu odstavec 4. říká „Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“ Z toho nám tedy vyplývá následující. Veřejná správa je vykonávána orgány z důvodu svěření jí zákonem a proto, že ji vykonávat musejí, navíc musejí tuto správu vykonávat jen v případech, v mezích a způsoby, který tento zákon stanoví. Správa soukromá může však konat cokoli co jí zákon nezakazuje a to jen pokud se rozhodne přistoupit k výkonu určité soukromé správy.

„Rozdíly mezi veřejnou a soukromou správou nejsou a nemohou být absolutní. Platí to zejména o samosprávných svazích, u nichž hranice mezi soukromým a veřejným zájmem nemusí být zcela zřetelná.“²⁸ Některé orgány totiž mohou vykonávat jak úkoly veřejné

26 Pošváb, J. *Obecné pojmy správního práva*. Brno: Československý akademický spolek Právnický, 1946, str. 24

27 Weyr, F. *Československé právo správní. Část obecná, Organizace veřejné správy a řízení správní*. Brno: Čes. akadem. spolek Právnický, 1922, str. 7

28 Weyr, F. *Teorie práva*. Brno: Orbis, 1936, str. 310

správy, tak úkoly správy soukromé. Nejpatrnější to je u samosprávy ať územní či zájmové. O samosprávě bude pojednáno níže ve zvláštní kapitole.

Veřejnou správu lze dále rozlišovat podle různého významu jaký je jí přiřkládán²⁹. A sice na správu ve formálním nebo materiálním pojetí. Materiální pojetí veřejné správy se pak vymezuje buď pozitivním, nebo negativním způsobem. Co se týče formálního pojetí veřejné správy, jde o to jakými orgány (institucemi) je veřejná správa vykonávána. Veřejná správa v materiálním pojetí se zabývá vykonávanými činnostmi, tím zda vykonávanou činnost instituce lze zařadit do množiny výkonu veřejné správy, nebo zda tato činnost výkonem veřejné správy není. Tohoto naplnění množiny výkonu veřejné správy lze docílit buď pozitivním vymezením, nebo negativním vymezením veřejné správy. Jednoduše řečeno při pozitivním vymezení veřejné správy se postupně vyjmenovávají jednotlivé činnosti, které jsou vykonávány a ty jsou buď shledány jako výkon veřejné správy, nebo ne. „*Základní problém tohoto přístupu spočívá v tom, že objem a formy správní činnosti se mění v závislosti na úkolech, které se veřejné správě přisuzují.*“³⁰ Pak tedy každý nový právní předpis svěřující orgánu novou činnost měnil by zároveň i vymezení pojmu veřejné správy. U negativního vymezení veřejné správy je pak postup opačný. Neboli se řekne, co do výkonu správy nepatří a ostatní je veřejnou správou. Tento postup negativního vymezení „*vychází v podstatě z dělby státní moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní a z poznatku, že moc zákonodárnou a soudní lze na rozdíl od moci výkonné jako činnost uspokojivě definovat.*“³¹

Jestliže jsem na předchozí straně psal o možnosti některých orgánů vykonávat jak správu veřejnou tak správu soukromou, pak po předchozích odstavcích je k tomu třeba dodat následující. Orgán, který vykonává veřejnou správu v materiálním pojetí, nemusí být orgánem veřejné správy ve formálním pojetí. A také orgán, který je orgánem veřejné správy ve formálním pojetí může vykonávat i činnost, která není veřejnou správou. V jedné z dalších kapitol pak bude pojednáno o osobách vykonávajících veřejnou správu v materiálním smyslu, a které jsou zároveň orgány veřejné správy ve formálním smyslu a sice o veřejnoprávních korporacích, neboť komory, jimiž se máme zabývat, takovou korporací jsou. U nich uvidíme, že mohou vykonávat i jinou správu než veřejnou, přestože jsou ve formálním pojetí orgány veřejného práva a vykonávají veřejnou správu v pojetí materiálním.

29 Srovnej Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, str. 5

30 Hendrych, D.: op. cit, str. 6

31 Hendrych, D.: op. cit, str. 6

1.3 Samospráva

Veřejnou správu, jak byla vymezena v předchozí kapitole, lze členit podle různých hledisek. Předně ji lze členit na státní správu a samosprávu, státní správu pak podle území, na kterém je vykonávána na správu celostátní nebo regionální vykonávanou jen na části území. Z hlediska věcné působnosti pak může být státní správa dále členěna na všeobecnou státní správu a dílčí státní správu. Vedle státní správy pak stojí ještě samospráva. I tato má své členění a sice na samosprávu územní a samosprávu zájmovou. V této kapitole pak bude pojednáno jak je uvedeno v jejím názvu pouze o samosprávě a v kapitolách následujících převážně o samosprávě zájmové.

1.3.1 Samospráva a její odlišnost od státní správy

Veřejná správa ve státě je ovládána určitými principy majících vliv na její organizaci. K těmto principům se řadí následující, kterými je veřejná správa ovládána. Princip centralizace a decentralizace, princip monokratický a kolegiální, princip volební a jmenovací. Mezi principy veřejné správy patří ještě princip koncentrace a dekoncentrace. Tento posledně jmenovaný princip se však týká pouze organizace státní správy. Ostatní výše zmíněné nám mohou pomoci ukázat odlišnosti mezi státní správou a samosprávou, kdežto princip koncentrace a dekoncentrace nikoli a proto se jím zde zabývat nebudeme. Princip centralizace a decentralizace je, dalo by se říct, základem existence samosprávy. Tento princip spočívá na rozhodnutí státu o nevykonávání určitých úkolů jím samotným, ale určité úkoly svěřuje jiným od něho odlišným osobám. Tyto osoby pak ve výkonu oněch úkolů nesou státu podřízeny a stát nemůže v této oblasti samosprávám nic nařizovat. Jejich činnost může omezovat jen zákonem a dohlížet na její výkon. Samospráva v české republice je zaručena Ústavou České republiky, kde v článku 8 je výslovně toto uvedeno „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“ Zákon číslo 128/2000 Sb., o obcích dále stanoví ve svém § 7 odst. 1 „Obec spravuje své záležitosti samostatně (dále jen „samostatná působnost“). Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví...“

Dalším z principů, který ovládá veřejnou správu, je princip monokratický a kolegiální. Princip monokratický je uplatňován ve státní správě, zatímco princip kolegiální v samosprávě. Rozdíl tento spočívá v tom, jak je tvořena vůle daného orgánu. Co se týče monokratického orgánu pak „*platný akt vzniká hierarchickou součinností jednoho po*

druhém, kde činnost všech kromě jediného je pouhou přípravou.“³² Máme-li uvést příklad, pak ministerské nařízení je tvořeno celou řadou státních úředníků. Nakonec však vůli k jeho přijetí musí vyjádřit příslušný ministr stojící v čele ministerstva, a tuto svou vůli vyjádřit svým podpisem. Do doby jeho podpisu pak takové nařízení není přijato. V principu kolegiálním se odlišně od předchozího příkladu projevuje vůle daného orgánu způsobem jiným. Tak kde se uplatňuje tento princip je vůle tvořena určitým sborem osob a sice v průběhu hlasování. Příkladem si lze tento princip objasnit na přijímání obecně závazných vyhlášek obce. Takové vyhlášky jsou přijímány zastupitelstvem obce jak praví § 84 odst. 2 pís. h. K tomu však, aby bylo přijato usnesení zastupitelstva obce je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce..., to nám stanoví §87 zákona o obcích. Je sice pravda jak je dále uvedeno v § 95 (týkajícího se pořizování zápisu o průběhu zasedání zastupitelstva obce) zákona o obcích, že zápis podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. Tato skutečnost však nemá vliv na projevenou vůli zastupitelstva o přijetí či nepřijetí dané obecně závazné vyhlášky. Nakonec i onen § 95 stanoví „v zápise se uvede výsledek hlasování a přijatá usnesení.“

Posledním principem, který sem uvedl je princip volební a jmenovací. Opět si tento princip můžeme nejlépe ukázat na příkladu ministerstva a zastupitelstva obce. Zatímco ministr se do svého úřadu dostává poté, kdy si ho na tento post vybere ministerský předseda a poté ho následně jmenuje prezident republiky a to podle článku 68 odst. 2 Ústavy České republiky, pak členové zastupitelstva obce podle článku 102 odst. 1 Ústavy České republiky „jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.“

Tyto uvedené principy nám mohou pomoci v určení, zda půjde o státní správu či o samosprávu ale jen omezeně, neb vyskytují se dnes i takové orgány které se tomuto vymykají. Nejjistější zřejmě bude sledovat, zda osoba, která veřejnou správu vykonává jménem svým a nebo jestli svou činnost vykonává jménem státu.

1.3.2. Typologie samosprávy

Již zde bylo naznačeno ve větách o dělení veřejné správy, že se správa dělí na státní správu a samosprávu. Také bylo řečeno „samosprávu lze členit na územní a zájmovou. Je jedním ze znaků demokratického státu nejenom oddělení moci zákonodárné, výkonné

³² Pošvář, J. *Obecné pojmy správního práva*. Brno: Československý akademický spolek Právník, 1946, str. 51

a soudní, ale i to, že svěřuje lidem určité možnosti ovlivňovat a řídit skutečnosti, které bezprostředně ovlivňují jejich život. Neboli možnost lidí a občanů rozhodovat jimi samými o sobě samých.“³³ Místní samosprávu jako nezastupitelnou složku rozvoje demokracie vnímá i Ústavní soud.³⁴ Na tomto místě se pak budeme věnovat tomuto dělení, to znamená samosprávě územní a zájmové. Předně je nutno podotknout, že obě tyto části samosprávy se netěší téže oblibě. Větší část pozornosti je věnována samosprávě územní a ta je upřednostňována před samosprávou zájmovou. Například v učebnici Dušana Hendrycha³⁵ je samosprávě územní věnováno čtyřicet dva stran, samosprávě zájmové pak pouze několik vět. V knihách ostatních tento poměr není o mnoho lepší. Například i naše Ústava tento typ samosprávy značně zanedbává. I z toho plynou jisté obtíže při zpracování tématu, které k zájmové samosprávě odkazuje.

1.3.2.1 Samospráva územní

Tento typ samospráva není cílem naší práce, a proto se zde omezím jen na základní odlišnosti této samosprávy od samosprávy zájmové.

Je ústavně zakotvena v čl. 8 a dále v hlavě sedmé Ústavy České republiky. „*Vlastní pojetí územní samosprávy ani její rozsah však Ústava nikde neobsahuje, ponechává to plně na zákonné vůli Parlamentu.*“³⁶ Článek osm nám však říká, že územní samospráva se zaručuje. „*Tím zabraňuje Parlamentu, aby zákonem byla samospráva územních celků zrušena či podstatně omezena.*“³⁷ Dalším místem v Ústavě ČR, které upravuje územní samosprávu, je její hlava sedmá, kde jsou vytyčeny základy územní samosprávy. V hlavě sedmé Ústavy ČR nám tak rozčleňuje územní samosprávu na dvě části. A to na obecní samosprávu a krajskou samosprávu. Obce Ústava označuje jako základní územně samosprávné celky a Kraje jako vyšší územně samosprávné celky. „*Obce i Kraje jsou veřejnoprávní korporace občanů, což znamená, že její existence je spojována se subjektem veřejné správy, jemuž je svěřena veřejná moc plnit veřejné úkoly.*“³⁸ Tyto úkoly se váží k určitému vymezenému místu a k osobám které jsou s tímto teritoriem spjaty. Kromě úkolů samosprávy, ve kterých záleží pouze na

33 Klíma, Karel. *Ústavní právo*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, str. 545

34 Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 1/96, Sbirka nálezů a usnesení ÚS, svazek 6, str. 369

35 Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009.

36 Klíma, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, str. 74

37 Klíma, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, str. 74

38 Klíma, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, str. 515

samosprávě, jak budou vykonávány, již Ústava předpokládá i možnost svěřeni orgánu územní samosprávy výkon úkolů státní správy. Státní správu je možné svěřit však pouze zákonem a stát má povinnost na její výkon přispívat. Působnost se tak dělí jednak na působnost věcnou a místní a na působnost samostatnou a přenesenou. Jelikož je samospráva ústavně zaručena upravuje i možnost zásahů státní správy do samosprávy. Tyto zásahy jsou možné, jen vyžaduje li to ochrana zákona a pouze zákonným způsobem. Státní zásahy do samosprávy je možné i soudně přezkoumat. Naproti tomu do výkonu státní správy v přenesené působnosti mohou zasahovat nadřízené státní orgány jak z důvodu ochrany zákona tak proto, aby rozhodnutí orgánu bylo účelné. Navíc jsou samosprávné orgány, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti vázány pokyny nadřízeného orgánu.

Na ústavní základní vymezení územní samosprávy dále navazuje a rozšiřuje ho několik ústavních zákonů a zákonů. Jsou to ústavní zákony č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, zákony č. 128/2000 Sb., o obcích, č. 129/2000 Sb., o krajích, č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Úkoly státní správy a samosprávy vykonávají obce i kraje prostřednictvím svých orgánů. Jejich strukturu, způsob ustavování, financování, pravomoc i působnost vymezuje zákon.

1.3.2.1.1 Obce

Jak již bylo výše uvedeno podle čl. 99 Ústavy ČR jsou obce označovány jako základní územně samosprávný celek. Každé území republiky pak patří k nějaké obci, což lze vyvodit také z článku 99 Ústavy, a dále to stanoví § 18 obecního zřízení, s výjimkou vojenských újezdů. Několik území obce tvoří území jednoho kraje podle čl. 100 odst. 2 Ústavy. Dále jsou také veřejnoprávní korporací občanů, což znamená, že jejich základ tvoří občané mající na území obce trvalé bydliště (§ 16 odst.1, obecního zřízení). Tito občané pak jsou oprávněni volit a být voleni do orgánů obce, jsou jim svěřena další oprávnění (§16 odst. 2, obecního zřízení) a tak ovlivňovat záležitosti, které se jich dotýkají. Na tyto občany se také vztahují nařízení vydávaná orgány samosprávy, i když ne pouze na ně. Takovým nařízením se musí řídit veškeré osoby nacházející se na území obce. Nařízení Obce je možné vydávat buď v samostatné působnosti ve formě obecně závazné vyhlášky obce (§ 7, obecního zřízení), nebo v přenesené působnosti (§ 11, obecního zřízení) ve formě nařízení obce. K platnosti a účinnosti obou forem nařízení

pak musí splňovat náležitosti stanovené v §12 obecního zřízení. Úkoly státní správy, a tím pádem přenesenou působnost (§ 7 odst. 2, obecního zřízení), lze svěřovat samosprávným územním celkům jen na základě zákona (čl. 105 Ústavy). Z toho vyplývá jejich dvojí věcná působnost a to samostatná (patří sem úkoly samosprávy) a přenesená (úkoly státní správy). Další působností obce je místní působnost. Ta vymezuje okolí, na kterém jsou tyto úkoly vykonávány. Obcím je přiznáno právo mít svůj majetek, hospodařit s ním (čl. 101 odst. 3, § 2 odst. 1, obecního zřízení), (příčemž musí splňovat požadavky § 38 zákona o obcích) a vstupovat do právních vztahů svým vlastním jménem. Obce mohou vstupovat jak do vztahů veřejnoprávních tak do vztahů soukromoprávních (§ 2 odst. 1 obecního zřízení). Zákon o obcích nám v § 2 odst. 1 věta druhá, totiž stanoví možnost vstupu obcí do právních vztahů bez rozdílu. To platí i pro kraje. Občanský zákoník jim přiznává v §18 odst. 2 pís. c postavení právnických osob. Výkon těchto činností zajišťuje územní samospráva prostřednictvím svých orgánů, které jsou zákonem nadány řadou pravomocí. Těmito orgány jsou Zastupitelstvo obce, Rada obce, Starosta, Obecní úřad (§ 5 obecního zřízení). Dále pro výkon samostatné působnosti může obec zřizovat právnické osoby a organizační složky obce a také obecní policii (§35a, obecního zřízení). Zastupitelstvo a rada obce mohou zřizovat také své orgány. V případě zastupitelstva jsou jimi výbory (§ 117 obecního zřízení), v případě rady obce jsou tyto orgány (§ 122 obecního zřízení) Činnost orgánů obce a způsob ustavování upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. V případě obecní policie se použije zákon č.553/1991 Sb., o obecní policii.

1.3.2.1.2. Kraje

Kraje jako součást územní samosprávy mají mnoho společného s obcí. Kraje jsou vyšším územně samosprávným celkem, což nám stanoví Ústava ČR v hlavě sedmé čl. 99. Z toho vyplývá, že kraje jsou obcím nadřazené při výkonu samosprávy (čl. 100 odst. 2, Ústavy ČR, § 14 odst. 4, krajského zřízení, §35 odst. 2, pís. d, e, f, zákona o krajích) a při výkonu státní správy v přenesené působnosti nadřízené obcím. Mohou zasahovat do výkonu státní správy obcí a orgán obce je vázán jejich nařízením (§ 61 odst. 2, obecního zřízení). Na rozdíl od obcí, musí kraj zajistit výkon státní správy (§ 2 odst. 3, zákona o krajích), kdežto některé obce můžou uzavřít veřejnoprávní smlouvu o tom, že za ně bude státní správu vykonávat jiná obec (§ 63, obecního zřízení) Dále je stanoveno že každá obec je součástí takového vyššího územně samosprávného celku (čl. 100 odst. 2, Ústavy ČR). Ovšem není upraveno, co z toho pro obce plyne, vyjma toho,

že se tak obcím stanoví pod který kraj spadají a s kterým budou jednat. Tak jako se obec stará o územní rozvoj a veřejný zájem na území obce i kraj má jako prvořadý úkol starost o občany a své území, aby se toto území rozvíjelo (§ 1 odst. 4, zákona o krajích). Tento rozvoj obcí a krajů by měl být společným zájmem obou územních samospráv (už jen z toho prostého důvodu, že každá obec je součástí kraje) a měly by na něm spolupracovat (§ 13 obecního zřízení). I kraj je podle zákona o krajích (§ 1 odst. 2) veřejnoprávní korporací. To znamená, že je subjektem veřejného práva, má ze zákona právní subjektivitu a stejně jako obci i kraji je přiznáváno postavení právnické osoby v právních vztazích (§18 odst. 2 pís. c občanského zákoníku) Kraj na rozdíl od obce je zřízen ústavním zákonem, a pouze ústavním zákonem ho lze vytvořit nebo zrušit (čl. 100 odst. 3, Ústavy ČR). Kraj tak jako obec má zákonem svěřenou pravomoc a působnost. Pravomoc stejně jako u obcí jsou nástroje, kterými kraj vykonává svou věcnou působnost, ať už samostatnou nebo přenesenou. Tyto úkoly pak vykonává na jemu svěřeném území (územní působnost, která je vymezena ústavním zákonem č. 347/1997Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků), vůči lidem kteří tvoří personální základ kraje. Občany kraje jsou občané obcí, které tvoří území kraje (§ 12 odst. 1 krajského zřízení). Výkon zákonem svěřených úkolů jak státní správy tak samosprávy (i kraj má působnost samostatnou a přenesenou) vykonávají kraje stejně jako obce prostřednictvím svých orgánů. Orgány jsou stanoveny zákonem o krajích v hlavě čtvrté, a patří sem Zastupitelstvo kraje, Rada kraje, Hejtman, Krajský úřad. Jelikož se jedná o samosprávu do zastupitelstva obce jsou voleni občané kraje a jsou voleni občany kraje. Občané tak mohou ovlivňovat to, co se jich bezprostředně dotýká. Kraje stejně jako obce jsou oprávněni vydávat obecně závazné vyhlášky (§ 35 odst. 2, pís. c krajského zřízení), ty mohou vydávat v rámci samostatné působnosti. Dalším předpisem, který mohou vydávat je nařízení kraje (§ 59 odst. 1, pís. k, krajského zřízení), které je vydáváno v rámci přenesené působnosti, pokud jsou k tomu zákonem výslovně zmocněna. U nich platí to samé co u obecně závazné vyhlášky obce a u nařízení obce a sice, že se jimi musí řídit a dodržovat je každý kdo se nachází na území kraje a nikoli pouze občan kraje. Činnost kraje, pravomoci a způsob ustavování jeho orgánů upravuje kromě hlavy sedmé Ústavy ČR především zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.

Kraji, přesněji řečeno zastupitelstvu kraje je svěřena možnost, kterou se výrazně odlišuje jak od obcí tak od zájmové samosprávy. Touto možností je předkládat návrhy zákonů poslanecké sněmovně (§ 35 odst. 2, pís. a, zákona o krajích) a také předkládat ná-

vrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, má-li za to, že jsou v rozporu se zákonem (§35 odst. 2, pís. b, zákona o krajích). Krajům je zde svěřena zákonodárná iniciativa a velmi silná pravomoc. Dle mého soudu nepřiliš hojně využívána. Z celkového počtu sněmovních tisků návrhů zákonů, které jsou dostupné na internetových stránkách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR³⁹ (stav k 26. 3. 2012) jich bylo kraji navrženo 91. Z tohoto množství jich bylo schváleno 19, a 23 návrhů je v různých stádiích procesu schvalování.

1.3.2.2 Zájmová samospráva

Vedle územní samosprávy stojí ještě samospráva zájmová, která byla stejně jako samospráva územní obnovena po roce 1989. Avšak tato část samosprávy není v Ústavě ČR výslovně zmiňována, na rozdíl od samosprávy územní. Právními teoretiky je její ústavní základ však dovozován z ustanovení čl. 21 odst. 1 Listiny, který stanoví, že "občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo". Ústavní soud navíc ještě upozorňuje a odkazuje též na preambuli Listiny, kterou *"Federální shromáždění na základě návrhů České národní rady a Slovenské národní rady, ...navazujíc na ... demokratické a samosprávné tradice našich národů ... usneslo se na této Listině základních práv a svobod"*.⁴⁰ Jednotlivé typy zájmové samosprávy tedy vycházejí až ze zákonné úpravy. Protože zájmová samospráva není výslovně upravena v Ústavě ČR, objevili se i názory zda není protiústavní. *„Absence ústavního zakotvení však neznamena neústavnost zájmové samosprávy..., zákon může upravovat i vztahy které ústavně nejsou upraveny nebo jen chabě, avšak právní úprava nesmí být v rozporu s ústavou."*⁴¹ Chybějící širší ústavní zakotvení zájmové samosprávy tak dává zákonodárci značný prostor pro zvážení toho, jak zájmovou samosprávu upraví a sám si určuje její formu a způsob organizace. Není zde tedy vázán ústavními mantinely jako v případě samosprávy územní (hlava 7, Ústavy ČR). Je vázán pouze demokratickými principy, k jejichž dodržování se zavázal v Ústavě a Listině. Zákony, které zájmovou samosprávu upravují, jsou například zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii; č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti; č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky; č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti; č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře; č. 301/1992 Sb. o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České

39 <http://www.psp.cz/sqw/sntisk.sqw>

40 Nález Ústavního soudu. Pl. ÚS 40/06, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, svazek 51, str. 93

41 Koudelka, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, str. 341

republiky; č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Zájmovou samosprávu lze dále dělit do několika skupin. Na rozdíl od samosprávy územní kde dělicím kritériem na obce a kraje je území na kterém vykonávají své úkoly u samosprávy zájmové je tímto kritériem společný zájem osob, které tvoří personální základ této organizace (např. §1 odst. 2 zákona o člk..., § 4, zákona o advokacii). Jsou často používány pojmy profesní a zájmová samospráva, které se mnohdy zaměňují. Pokud se tyto pojmy rozlišují, pak profesní samospráva se bere pouze jako samospráva profesních komor a zájmová samospráva potom zahrnuje navíc i samosprávu vysokoškolskou. Často se však takto nerozlišuje a oba pojmy se zaměňují. Zájmovou samosprávu zastupují profesní komory s povinným členstvím, komory s dobrovolným členstvím a vysoké školy. Podle toho, jak je upraveno členství a druh zájmu, který osoby spojuje, lze rozlišovat komory s povinným členstvím, komory s dobrovolným členstvím a vysokoškolskou samosprávu. I tento druh samosprávy je nadán jistými úkoly a také tomu odpovídajícími pravomocemi, aby tyto úkoly prostřednictvím nich mohl vykonávat. Zejména se jedná o úkoly, které směřují k zajišťování dohledu nad výkonem určitých povolání. Stejně jako územní samospráva i samospráva zájmová vykonává svou pravomoc k zajištění úkolů, které má na starost prostřednictvím orgánů, které zřizuje. Orgány jsou přímo dané zákonem a také je ponechána možnost zřizovat další poradní orgány. Což je podobné s územní samosprávou neboť i ona má orgány, které určuje zákon a také je ponechána možnost zřizovat si další poradní orgány. Jejich úkoly i pravomoci se liší podle druhu zájmové samosprávy, a pro tyto druhy jsou upraveny samostatnými zákony. Zájmová samospráva je například vybavená oprávněním vydávat různé vnitřní předpisy pro své členy, kteří se jim musí podřídit. „*Zájmová samospráva tak nad těmito členy vykonává určitá mocenská oprávnění.*“⁴² Z toho nám tedy plyne další rozdíl ve vztahu k samosprávě územní, jejíž některá rozhodnutí mohou zavazovat i nečleny (například obecně závazné vyhlášky obce/kraje platí pro všechny, kteří se na daném území zdržují a ne jen pro občany s trvalým pobytem na území obce a tedy členy územní samosprávy). Zájmová samospráva tedy může rozhodovat pouze o svých členech a pouze v návaznosti na zájem, který je spojuje. Pravomoc je samozřejmě regulována zákonem. „*Pouze u profesní samosprávy, zejména u předpisů advokátní komory lze hovořit o obecné závaznosti jejích předpisů.*“⁴³ Když například její předpisy zavazují i advokátní koncipienty, kteří nejsou

42 Nález Ústavního soudu. Pl. ÚS 40/06, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, svazek 51, str. 93

43 Koudelka, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, str. 340

členy komory. Nejedná se však, jak by se dalo usuzovat z předchozích dvou vět, o výjimku ale o pravidlo, kdy stavovské předpisy komor zavazují většinou i osoby mající určitý, zákonem předpokládaný vztah ke komoře. Ani přesto otázka obecné závaznosti není jednoznačná, když lze najít i názor opačný, ve kterém je zastáván názor, že statutární předpis není obecně závazný⁴⁴. A to z důvodu jeho závaznosti jen pro členy a osoby přidružené k danému společenství (komoře). Osobně se přikláním k druhému názoru, tedy, že statutární předpisy nejsou obecně závazné. Podíváme-li se na obecně závazné vyhlášky obce, které mají obecnou závaznost, pak zjistíme některé odlišnosti. Obecně závazná vyhláška obce platí na jejím území pro všechny osoby bez ohledu na to, zda mají jakýkoli vztah k obci. U statutárních předpisů komor, platí tyto předpisy jen vůči těm, kdož jsou v nějakém vztahu ke komoře. Navíc to, vůči komu působí předpisy (vůči komu a s jakým vztahem ke komoře) musí stanovit zákon. Předpokladem k obecné závaznosti je také řádná publikace pro možnost seznámení se s předpisem těmi, jimiž má být dodržován. Až na jednu výjimku však komora svoje statutární předpisy nemá povinnost publikovat. Výjimkou kdy zákon stanoví komoře publikační nástroj je Česká advokátní komora. Jejím publikačním nástrojem je Věstník. Podobně jako předpisy územní samosprávy i předpisy zájmové samosprávy jsou vynutitelné.

Jelikož základem zájmové samosprávy jsou její členové, má právní subjektivitu stejně jako samospráva územní, a je zřizována zákonem pak i samospráva zájmová je veřejnoprávní korporací. Stejně jako subjekty územní samosprávy i subjekty zájmové samosprávy jsou právníckými osobami (např. §1 odst. 3 zákona o člk..., § 40 odst. 4, zákona o advokacii).

Další rozdíl, který lze nalézt mezi územní a zájmovou samosprávou je v působnosti. Zatímco v územní samosprávě, která vykonává jak úkoly státu tak úkoly samosprávy se liší mezi působností přenesenou a samostatnou, tak v samosprávě zájmové se přenesená a samostatná působnost nerozlišuje. „*Nicméně tyto dva druhy působnosti lze teoreticky vysledovat.*“⁴⁵ Působnost se také dělí na působnost územní a věcnou. Územní působnost je celostátní, její pravomoci se tak dotýkají osob na celém území státu, které jsou členy zájmové samosprávy. Věcná působnost samosprávy je stanovena jednotlivými zákony, které zakládají různé subjekty zájmové samosprávy. I do věcné působnosti zájmové samosprávy může stát zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích, což vyplývá z přiznání samosprávy těmto orgánům (např. §1 odst. 2 zákona o člk..., § 40 odst. 2,

44 Staša, J. Statutární normotvorba profesní a akademické samosprávy. In *Nové jevy v právu na počátku 21. století. III., Proměny veřejného práva.* Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2009. Kapitola 6.8, str. 372-382

45 Koudelka, Z. *Samospráva.* Praha: Linde, str. 342

zákona o advokacii) .

I zájmová samospráva může vlastnit majetek a hospodařit s ním stejně jako samospráva územní. Rozdíl je také ve zdrojích, které do rozpočtu plynou. Zatímco do rozpočtu územní samosprávy plynou prostředky z vybírání místních poplatků a příspěvky od státu, zájmová samospráva je financována příspěvky jejích členů. Zde se ještě liší financování vysokých škol, které dostávají platby za studium od státu.

Toto jsou některé z rozdílných a společných znaků územní a zájmové samosprávy. Snažil jsem se postihnout ty, které považuji za nejvíce viditelné a nezabíhat do přílišných detailů, aby se práce vešla do stanoveného rozsahu. Nejsou zde například uvedeny některé rozdíly uvnitř jednotlivých samospráv. To se týká například rozdílu mezi obcemi, kraji a hlavním městem Praha. Dále nejsou zpracovány odlišnosti uvnitř zájmové samosprávy. Například mezi komorami a vysokými školami. Či rozdíly mezi jednotlivými články profesní samosprávy. Vzhledem k tomu, že se v dalším průběhu práce budu věnovat jednotlivým komorám podrobněji, ponechám otázku odlišnosti jednotlivých komor volné úvaze čtenáře.

1.4 Právnícké osoby veřejného práva

Chceme li psát o komorách v právním řádu ČR, pak není možné se vyhnouti krátkému pojednání o právníckých osobách a korporacích. Tyto se nám pak mohou ještě rozpadat na dvě skupiny a to na soukromoprávní a veřejnoprávní. Záleží však na konkrétním autorovi, protože stejně tak jako existují autoři, kteří popírají dělení práva na soukromé a veřejné, pak logicky s tím i popírají i existenci dělení právníckých osob na soukromoprávní a veřejnoprávní. A můžeme v souladu s tím citovat Hurdíka, který k tomu uvádí „jednu z nejčastěji citovaných, ale současně z nejčastěji diskutovaných a zpochybňovaných skupin právníckých osob tvoří právnícké osoby soukromého práva na straně jedné a veřejného práva na straně druhé. Rozlišování právníckých osob veřejného a soukromého práva bylo opakovaně v literatuře zpochybňováno.“⁴⁶

Právo upravuje vztahy mezi právními subjekty. Takovým subjektem se stává ten, jež nabývá právní subjektivitu neboli způsobilost k právům a povinnostem. „Právní subjektivita znamená tedy způsobilost státi v právně upravených poměrech k jiným subjektům.“⁴⁷ Právní subjektivita je tak souhrnem práv a povinností daným právním řádem a to buď člověku, nebo jinému útvaru právem předpokládanému. Nebudeme se

46 Hurdík, J. *Právnícké osoby a jejich typologie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003. str. 42

47 Matějka, J. *Povaha veřejnoprávní korporace*, Praha: Knihovna Sborníku věd právních a státních, 1929 str. 14

zde zabývat historickým vývojem přiznání právní subjektivity právnickým osobám. Přidržíme se zde pouze toho, že náš občanský zákoník tuto subjektivitu takovým osobám přiznává. Subjektivitu získává právnická osoba na základě zákona. § 18 odst. 1 Občanského zákoníku stanoví „Způsobilost mít práva a povinnosti mají i právnické osoby.“ Právnická osoba tak získává subjektivitu odlišnou od subjektivity jejich zakladatelů a členů. Jestliže tedy právnická osoba získává svou subjektivitu na základě zákona, plyne z toho, že zákon je rozhodující činitel pro existenci právnické osoby. Nelze proto, aby existovala právnická osoba bez toho aniž by ji nějaký zákon za právnickou osobu označil. § 18 odst. 2 pak podává určitý výčet právnických osob, podle něhož jsou právnickými osobami: sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy, jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. A také podle § 20f zájmová sdružení právnických osob a podle § 21 je právnickou osobou také stát pokud je účastníkem občanskoprávních vztahů.

Právnická osoba je jakási množina zahrnující v sobě dva prvky. Jedním z těchto prvků je korporace, a protože se máme zabývat komorami, v dalším se budeme proto zabývat korporacemi a to veřejnoprávními.

1.4.1 Veřejnoprávní korporace

Korporace je sdružením jednotlivých osob za dosažením určitého účelu. Tímto sdružením vznikne samostatná právnická osoba, která má vlastní název a sídlo, má práva a povinnosti odlišné od svých členů. Jménem právnické osoby jedná její statutární orgány. Aby mohl statutární orgán jednat jménem právnické osoby, musí právnická osoba rozhodnout. Musí proto projevit svou vůli. Tuto vůli právnické osoby tvoří sice její členové, zákony předepsaným postupem, ovšem tento projev vůle je pak připsán korporaci.

Pojmy právnická osoba i korporace je společným pro oblast práva soukromého i veřejného. Proto nám zde vznikají opět dvě skupiny právnických osob a tím pádem i korporací. O rozlišování veřejnoprávních a soukromoprávních korporací existuje řada teorií a jednotliví autoři spatřují jejich odlišnost v různých znacích.

Matějka⁴⁸ uvádí znaky jednotlivých teorií, které se tomuto tématu věnovali v jeho době. Mezi společné znaky těchto teorií uvádí: způsob vzniku, způsob zániku členství, účel korporace, zda je korporace nadána vrchnostenskou mocí. Matějka sám se kloní spíše k teoriím méně určitým „*které pokládají za veřejnoprávní korporace ony, jež svou*

48 Matějka, J.: op. cit. str.14

činností obstarávají část veřejné správy“⁴⁹ tuto veřejnou správu pak chápe jako „výkon veřejné moci tj. Takovou činnost, k níž stát neb veřejnoprávní svazky jsou na základě veřejnoprávního řádu určitého státu kompetentními.“⁵⁰ Obsah této činnosti pak tvoří „tzv. Vrchnostenská moc, jež znamená schopnost svobodným osobám rozkazovat a je k uposlechnutí rozkazů donucovat.“⁵¹ Do svého pojetí veřejné správy zahrnuje však ještě vedle správy vrchnostenské i „druhou sféru činnosti veřejné správy, veřejnou správu nevýsostnou, při níž však nositel správy stojí na poli práva veřejného.“⁵² Tento Matějkův příklon k méně určitým teoriím má svá úskalí a sice v absenci dost jasného odlišujícího kritéria veřejnoprávních a soukromoprávních korporací. „Problém méně určitých teorií není v tom, že by nezahrnovali subjekty, které z toho či onoho aspektu můžeme označit jako veřejnoprávní korporace. Naopak. Neurčitý pojem veřejnoprávní korporace bude ve svém důsledku tak široký, že neumožní odlišit korporace veřejnoprávní od soukromoprávních.“⁵³ Tuto výtku si však Matějka nejspíše uvědomoval, a proto na str. 73 píše „Nelze než prohlásit, že o tom, zda právní řád chtěl činnost určité korporace kvalifikovat jako činnost veřejné správy, nemůže rozhodovati výhradně jediný znak, nýbrž celková právní pozice, v níž se určitá korporace na základě předpisů určitého právního řádu nalézá.“

Teoretikům se dosud nepodařilo nalézt jeden jediný znak, který by odlišoval veřejnoprávní korporaci od soukromoprávní. „Teorie, které spatřovaly v tom či onom aspektu veřejnoprávní korporace její pojmový znak, byly v současnosti „shrnuty“ a jsou podávány jako kumulativní výčet pojmových znaků veřejnoprávních korporací.“⁵⁴ Beran ve své knize⁵⁵ uvádí katalog základních znaků veřejnoprávních korporací s odkazem na G. Winklera. Ten znaky veřejnoprávní korporace spatřuje v následujícím: zřízení veřejnoprávním aktem, právní forma právnické osoby veřejného práva, nucené členství, spolurozhodování, veřejné úkoly, nezávislost a zároveň státní dohled, pravomoc přikazovat a vynucovat plnění příkazů, pořádková a disciplinární pravomoc, finanční samostatnost. Jako doplňkové znaky uvádí: nucená existence, vázanost příslušníků na obecné a vlastní zájmy, majetkoprávní způsobilost, finanční přiděly, osvobození od povinnosti platit daně, samostatné úkoly, ústavně zakotvené záruky nezávislosti. Beran

49 Matějka, J.: op. cit., str. 65

50 Matějka, J.: op. cit., str. 65

51 Matějka, J.: op. cit., str. 66

52 Matějka, J.: op. cit., str. 67

53 Beran, K. *Právnické osoby veřejného práva: veřejnoprávní subjektivita, veřejnoprávní korporace, veřejný ústav, právní povaha univerzity, právní povaha církvi*. Praha: Linde, 2006. str. 57

54 Beran, K.: op. cit., str. 56

55 Beran, K.: op. cit., str. 54

dále cituje rakouského autora W. Berku. Tento mezi pojmové znaky veřejnoprávních korporací řadí: „*samosprávu a státní dohled, formu zřízení jako právnické osoby veřejného práva s osobním substrátem, povinné členství, obstarávání vlastních záležitostí na vlastní odpovědnost a bez předchozích pokynů, donucovací a příkazovací moc vůči svým členům, finanční samostatnost.*“⁵⁶

Beran sám pak pojetí těchto dvou autorů porovnává a zabývá se pak těmi znaky, které jsou oběma společné. Z tohoto porovnání mu pak vychází následující znaky: „*forma zřízení (veřejnoprávním aktem či zákonem), samostatnost tj. právní subjektivita; existence jako (veřejnoprávní) právnická osoba, finanční nezávislost tj. způsobilost samostatně vystupovat v majetkových vztazích, personální substrát, vlastní sféra působnosti, je nositelem veřejné vrchnostenské moci, je pod ztřeštěným dohledem ze strany státu.*“⁵⁷

Jak již bylo řečeno, nepodařilo se teoretikům nalézt jeden jediný znak, který by sám o sobě mohl odlišovat veřejnoprávní a soukromoprávní korporace. My se však na toto ohlížet nemusíme a otázku toho zda je tento znak možno vůbec nalézt můžeme nechat stranou stejně tak, jako můžeme nechat stranou pokusit se o jeho nalezení. Stejně tak, se nemusíme zabývat, zda v modernějších teoriích je nutno splnit podmínku kumulativního naplnění všech znaků abychom právnickou osobu mohli označit jako veřejnoprávní. A pokud by chyběl jeden či několik znaků již by o právnické osobě nebylo možno hovořit jako o veřejnoprávní. Jak píše Matějka „*V jednotlivých znacích možno spatřovat pouze symptomy, z jejichž souhrnu lze teprve učinit závěr.*“⁵⁸

Pro tuto práci je podstatné že, jednotlivé znaky, pomocí nichž se teorie snažila odlišit veřejnoprávní a soukromoprávní právnické osoby, potažmo korporace, nám mohou pomoci v hledání odpovědi na otázku prvku veřejnoprávnosti u profesních komor v právním řádu ČR. V tomto zkoumání prvků, které odlišují obě skupiny korporací se vždy totiž vezme jeden znak (ze souhrnu prvků, které když osoba obsahuje, lze jí označit přídavným jménem veřejnoprávní) veřejného práva a zkoumá se, zda se tento prvek projevuje i u korporací soukromoprávních. A zda tento prvek je tak silný, že pokud by se vyskytl, bylo by možno bez dalšího označit tuto právnickou osobu za veřejnoprávní. To, jak bylo již napsáno, se nezdařilo, neboť tak silný prvek se nenašel. I když ale osobu nelze označit za veřejnoprávní v jejím celku, lze, pokud obsahuje některý ze skupiny, jimiž se dokazuje veřejnoprávnost osoby, vyslovit, že se v činnosti

⁵⁶ Beran, K.: op. cit., str. 54

⁵⁷ Beran, K.: op. cit., str. 55

⁵⁸ Matějka, J.: op. cit., str. 73

osoby projevuje v určité míře veřejné právo a tudíž prvek veřejnoprávnosti. Tato práce má pojednávat o profesních komorách, které jsou veřejnoprávními korporacemi, nebudeme zde tudíž toto dokazovat ale popíšeme zde proč veřejnoprávní korporací je. Tedy jaké prvky veřejnoprávnosti obsahuje.

1.5 Pojem veřejnoprávnosti

Z toho, co bylo napsáno v několika předchozích kapitolách, bychom nyní měli být schopni říci co je to ona veřejnoprávnost a jak se projevuje. Veřejnoprávnost budeme chápat jako určitou kvalitu, která prýští z toho, jak je daná osoba zakotvená v právním řádu České republiky. V této práci budeme používat pojem veřejnoprávnost, i když pro onen souhrn znaků a jejich projevů by se dal stejně dobře použít i pojem veřejnost jak uvádí například Weyr⁵⁹. Použitím slova veřejnoprávní, jak píše, se naráží na rozdíl mezi soukromým a veřejným právem, ovšem jak dokládá na použití slovního spojení veřejná správa a nikoli veřejnoprávní správa, stejně tak stačí i pokud by se veřejnoprávní korporace nazývali pouze veřejnými. Stejně tak i když Matějka ve své knize užívá pojem veřejnoprávní korporace, rozlišuje například ústavy soukromé a veřejné a ne soukromoprávní a veřejnoprávní.⁶⁰ Veřejnoprávnost či chceme li dle Weyra užívat pojem veřejnost, lze tedy odvodit z jednotlivých rozdílů mezi soukromým a veřejným právem. A také z rozdílů mezi správou veřejnou a soukromou, z rozdílů mezi právníckými osobami soukromoprávními a veřejnoprávními, kteréžto ovšem také vycházejí z právního dualismu.

Veřejnoprávnost budeme sledovat v následujících oblastech:

a) forma zřízení

Jak si budeme moci povšimnout v kapitole pojednávající o jednotlivých komorách, nenajdeme jedinou, o které bychom nemohli říct, že nebyla zřízena zákonem. Pokud se naproti tomu podíváme na soukromoprávní korporace jimiž jsou zejména obchodní společnosti, ty bývají zakládány na základě právního úkonu jímž je nejčastěji společenská smlouva. K jejich vzniku pak je nutný následný zápis do obchodního rejstříku. U veřejnoprávní korporace pak otázka založení a vzniku splývá v jedno a taková korporace vchází v život jako výsledek legislativního procesu. Veřejnoprávnost tak lze spatřovat v působení státu při vzniku korporace. Zatímco při vzniku veřejné právnícké osoby jakou je komora stát uplatňuje svou vůli a na základě toho vznikne

59 Weyr, F. *Československé právo správní. Část obecná, Organizace veřejné správy a řízení správní*. V Brně: Čes. akadem. spolek Právnick, 1922, str. 7

60 Matějka, J.: op. cit., str. 80

veřejná osoba, u soukromých právnických osob neprojevuje stát svou vůli, aby vznikla tato osoba. U soukromých stát pouze upraví pravidla, ale to, zda osoba vznikne, jsou li splněna pravidla pro vznik, už stát svým jednáním neovlivňuje. U soukromých právnických osob tak lze nalézt prvek veřejnosti v umožnění jejich zakládání a v jejich registraci.

Lze nalézt i příklady kdy osoba vzniká jako soukromá a stává se následně osobou s jistými prvky osoby práva veřejného. Například Burza cenných papírů, která je akciovou společností, avšak v tomto případě jde o otázku přenesení výkonu veřejné moci státem na tuto osobu než o otázku vzniku⁶¹. Budeme li tedy sledovat projev veřejnoprávnosti, co se týká vzniku právnické osoby, tak všude tam, kde bude do tohoto průběhu zasahovat stát svou mocí, lze mluvit o projevu veřejnoprávnosti.

b) personální substrát

Už výše bylo napsáno o korporaci, že je tvořena svými členy. Jak však toto členství vzniká. V tom lze také spatřovat odlišnost mezi soukromými veřejnými osobami. Weyr⁶² v tom dokonce spatřoval základní rozdíl, na jehož podkladě lze rozeznávat osoby veřejné a soukromé. Co se týče soukromých korporací, členem se osoba stane tehdy, kdy se rozhodne, že chce být členem. Záleží tak čistě na této osobě. Když se však podíváme na veřejnoprávní korporace (zde komory), uvidíme, že zde tomu je zcela jinak. Všechny zde uvedené komory až na jednu výjimku⁶³, mají zákonem upraveno členství jako povinné. Povinné členství je tedy pravidlem, a výjimka vyplývá pouze z charakteru činnosti, která spadá do působnosti komor. Není tak na vůli osob zda chtějí, nebo nechtějí být členem. Někde jak uvidíme v následující kapitole, zákon konstruuje automatické členství osoby v komoře po splnění daných povinností k výkonu povolání, jinde pak je osoba nucena stát se členem komory chce-li vykonávat tuto činnost. Ať tak, či tak není na vůli osoby, zda bude členem leč by nevykonávala danou činnost. Z členství pak osobám (členům) vznikají práva a povinnosti. To je však společné jak soukromoprávním tak veřejnoprávním. Co se oprávnění týče i v tom můžeme najít odlišnosti. Jde o možnost člena ovlivňovat chod korporace. *„Zatímco u soukromoprávních bude člen své oprávnění k ovlivňování chodu korporace uplatňovat za účelem nakládání s majetkovým podílem a jeho zhodnocováním, u veřejných korporací se budou vztahovat i k otázkám souvisejícími s veřejnými právy a*

61 Nález Ústavního soudu I.ÚS 41/98, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, svazek 12, str. 363

62 Weyr, F. *Příspěvky k teorii nucených svazků*, Praha: Sborník věd právních a státních, 1908

63 Těmito výjimkami jsou Agrární komora České republiky a Hospodářská komora České republiky

povinnostmi.“⁶⁴ Co se povinností týče, i zde je rozdíl mezi soukromými a veřejnými korporacemi. A to především v tom jak tyto korporace mohou ony povinnosti vymáhat. Podstatným oprávněním komor, jak se dozvíme z rozboru jednotlivých právních úprav, je jejich disciplinární pravomoc, kterou jim stát v zákonech propůjčil. Na podkladě tohoto oprávnění mohou svým členům ukládat disciplinární opatření a vymáhat tak, uplatněním své moci, splnění povinností členů. To je něco, co u žádné soukromoprávní korporace nenajdeme.

c) výkon veřejné moci

Konec předchozího odstavce již vlastně předznamenal to, o čem bude pojednáno v odstavci tomto. „*Veřejnou mocí se rozumí taková moc, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo, nebo zprostředkovaně. Subjekt, o jehož právech nebo povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, není v rovnoprávném postavení s tímto orgánem a obsah rozhodnutí tohoto orgánu nezávisí od vůle subjektu.*“⁶⁵ Tuto citaci z usnesení Ústavního soudu lze nacházet v řadě jeho rozhodnutí⁶⁶ a tam, kde se vyskytne takovéto autoritativní rozhodnutí o subjektu, jež není v rovnoprávném postavení a rozhodnutí nezávisí na vůli subjektu, soud shledává veřejnoprávní charakter. Jak se však tato veřejná moc projevuje u veřejnoprávní korporace jakou je komora? V první řadě je to oprávnění vydávat své stavovské předpisy. „*Statutární normotvorba a její výstupy, jimiž jsou statutární předpisy, se řadí mezi esenciální formy činnosti profesní samosprávy.*“⁶⁷ Toto oprávnění mají bezvýjimečně všechny komory. I když ne všechny právní úpravy, jež komory upravují, používají tento název. Těmito předpisy mohou ukládat svým členům povinnosti a při jejich nesplnění vynucovat na nich, aby se chovali v souladu s těmito předpisy. „*Jsou především výrazem oprávnění samosprávných korporací vydávat vlastní pravidla formou abstraktních aktů a tím regulovat ty záležitosti, které patří do okruhu jím vymezené samostatné působnosti v oblasti veřejného práva.*“⁶⁸ Dále komory mohou rozhodovat o právech a povinnostech svých členů a v řadě případů i jiných osob, které nejsou členem komory, ale jejich činnost spadá do působnosti komory. Pak rozhodují o právech a povinnostech vyplývajících jak ze zákona tak o těch, jež samy komory uložily

64 Beran, K.: op. cit., str. 61

65 Usnesení Ústavního soudu. II.ÚS 75/93, Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, svazek 2, str. 201

66 Nález Ústavního soudu. I.ÚS 41/98, Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, svazek 12, str. 363

Nález Ústavního soudu. III.ÚS 686/02, Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, svazek 29, str. 257

67 Staša, J. Statutární normotvorba profesní a akademické samosprávy. In *Nové jevy v právu na počátku 21. století. III., Proměny veřejného práva.* Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2009. Kapitola 6.8, str. 372-382

68 Hendrych, D.: op.cit., str. 200

osobám svými předpisy. K tomu aby povinnosti byly plněny dobrovolně, má přispívat hrozba možnosti uložit sankci. O tom už byla zmínka v předchozím odstavci. Komorám je svěřeno, při porušování povinností, které byly osobám stanoveny, ukládat opatření různého druhu. Nedodržování povinností osobami, na něž se předpis upravující činnost komor vztahuje je správním deliktem. Ze správních deliktů pak deliktem disciplinárním. Za účelem projednávání správních disciplinárních deliktů mají komory vytvořeny orgán s úkoly toto řízení provádět, a rovněž úprava procesu disciplinárního řízení je svěřena komoře, která může vydávat jako svůj stavovský předpis disciplinární řád. Pod pravomoc orgánu spadají jen členové a osob, mající nějaký vztah ke komoře předpokládaný zákonem. A také mající výše zmíněná práva a povinnosti vyplývající právě z jejich vztahu ke komoře. „*Disciplinární odpovědnost je odpovědnost veřejnoprávní, nepodléhají jí proto např. Členové družstev, politických stran, občanských sdružení, i když v jejich stanovách mohou být obsažena určitá disciplinární pravidla.*“⁶⁹

d) *zostřený dohled ze strany státu*

Dohled je vlastně „*soubor funkcí spočívajících v pozorování činnosti jiného kritickým způsobem podle směrnic tuto činnost určujících, máje na pozorovaného vliv směřující k tomu, aby činnost pozorovaná byla udržena ve shodě se směrnicemi pro ni danými.*“⁷⁰

U komor vykonává tento dohled orgán určený zákonem upravující činnost dané komory. Vedle pozorování se k dohledu řadí i povinné hlášení, předkládání vydávaných předpisů, možnost nahlížet do dokumentů atd. Tento dozor je řazen vedle správního dozoru mezi jiné dozorčí činnosti veřejné správy.⁷¹ V části „Státní dozor nad veřejnými samosprávnými korporacemi“ stojí dozor nad komorami vedle dozoru nad obcemi a kraji. Podobný státní dohled lze tedy najít i u veřejnoprávních korporací jakými jsou obce nebo kraje. Stát kontroluje u komor vydávání stavovských předpisů, jejichž vydávání je zahrnuto pod odstavec výkon veřejné moci. U obcí a krajů nalezneme podobnou kontrolu jejich obecně závazných vyhlášek. U nich vykonává dozor nad vydáváním obecně závazných vyhlášek ministerstvo vnitra. Některé komory musí svůj předpis jen předložit, u některých předpisů se vyžaduje i schválení předpisu dozorčím orgánem. Dozorčí orgány mohou pak podávat návrhy na přezkoumání zákonnosti k soudu. V případech některých komor vydává orgán, do jehož působnosti komora spadá

69 Hendrych, D.: op.cit., str. 482

70 *Slovník veřejného práva československého. Svazek I, A až CH.* Reprint původního vyd. Praha: Eurolex, 2000, str. 458

71 Srovnej Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část.* 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009.

také předpisy, jimiž se musí komora řídit (například ministerstvo spravedlnosti vydává pro Českou advokátní komoru vyhlášky s obsahem, který u jiných komor může být obsahem statutárních předpisů). Dozorčí orgány rovněž mohou jmenovat členy některých orgánů komor. O tomto oprávnění bude pojednáno zvlášť v následujícím odstavci. V předchozím textu už lze vypožorovat náznaky toho, kdo by mohl být dozorčím orgánem vůči komorám. Nelze si však z těchto náznaků složit ucelený obrázek. Co se týká komor, i zde převážně vykonává dohled ministerstvo. Není to však ministerstvo jediné, ale vždy takové ministerstvo, do jehož působnosti spadá obor činnosti příslušné komory. Tak zde můžeme nalézt ministerstvo spravedlnosti, zdravotnictví, zemědělství nebo ministerstvo pro místní rozvoj. Dohled v některých případech nevykonává ministerstvo ale jiný ústřední orgán státní správy, ve dvou případech vláda⁷² a v jednom případě je dohled svěřen speciálně k tomu účelu vytvořenému orgánu⁷³. Blíže o dohledu nad jednotlivými komorami bude napsáno v kapitole věnující pozornost každé z komor.

e) jmenování orgánů státem

Další oblastí, ve které najdeme silný vliv státu, je možnost jmenování orgánů komor. Tato otázka souvisí i s předchozím odstavcem, ve kterém bylo pojednáno o dozoru nad činností komor. I zde totiž tím jmenovacím orgánem je stejný orgán, který provádí dozor. Například Hendrych⁷⁴ tuto činnost uvádí jako jeden z prostředků dozoru. Dle mého jde však o jednu z činností prováděnou orgánem, jemuž rovněž náleží vykonávat dozor. U komor se samozřejmě převážně vyskytují orgány volené členy komory z jejich členů. Často však orgán, jímž je zkušební komise, jak shledáme v dalším textu, bývá jmenována ministrem příslušného ministerstva, nebo jiným dozorčím orgánem. V některých případech jmenuje všechny členy orgánu někdy jen jejich část. Většinou je dána dozorčímu orgánu i možnost, aby část členů této komise jmenoval z osob stojících mimo komoru. Je zde tedy značná možnost státu ovlivňovat komu bude umožněno vykonávat danou činnost.

72 U Agrární komory České republiky a Hospodářské komory České republiky

73 U Auditorské komory České republiky provádí dohled Rada pro veřejný dohled nad auditem

74 Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. str. 319

2. Projev prvku veřejnoprávnosti u jednotlivých komor v právním řádu ČR

V této kapitole se již budeme věnovat jednotlivým komorám, jak je upravuje český právní řád. Zaměříme se, abychom naplnili název této práce, na projev prvku veřejnoprávnosti, jak byl definován v předcházejícím textu, v jejich činnosti. V současné době upravuje náš právní řád celkem čtrnáct komor. Z tohoto počtu jsou dvě s členstvím nepovinným, ve zbylých je pak členství povinné. Komory s nepovinným členstvím tak ztrácejí jeden z prvků veřejnoprávnosti. To však nemění nic na tom, že jsou veřejnoprávními korporacemi. Tím jsou nabourány teorie, které za veřejnoprávní považují pouze svazky s nuceným členstvím. Například Weyr, který tuto koncepci uplatňuje ve své práci.⁷⁵ Na druhou stranu to podporuje teorie, které staví na celkovém souhrnu znaků a celkovém zakořenění ve veřejném právu.⁷⁶

Mezi prvními komorami, které probereme, budou komory mající blízký vztah k právnímu stavu, následovat pak budou komory jednotlivých zdravotnických oborů, po nich pak komory sdružující osoby technických oborů a komory související s obory ekonomickými. Naposledy se pak budeme věnovat oněm dvou komorám s dobrovolným členstvím.

2.1 Komory s povinným členstvím

2.1.1 Česká advokátní komora

Česká advokátní komora je zřízena a její činnost upravena zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii. Komoru výslovně zřizuje § 40 odst. 1 tohoto zákona. Tento paragraf odstavce 4. také dává komoře právní subjektivitu a činí z ní právní osobu. Komora tak vstupuje svým vlastním jménem do právních vztahů a svým jménem může činit právní úkony. Sídlo komory je rovněž určeno zákonem a jest jím Praha. Komora má rovněž zákonem zřízenou svou pobočku v Brně. § 40 rovněž konstatuje, že komora je samosprávnou stavovskou organizací všech advokátů. Tím tak dává zákonodárce, tomuto okruhu osob sdružených v advokátní komoře, možnost na samosprávu jak byla popsána v jedné z předchozích částí. Komoře je svěřen úkol vykonávat veřejnou správu na úseku advokacie (§40 odst. 3). Co to je veřejná správa bylo zde již také, v jedné z

⁷⁵ Srovnej Weyr, F. *Příspěvky k teorii nucených svazků*, Praha: Sborník věd právních a státních, 1908.

⁷⁶ Srovnej Matějka, J.: *op.cit.*, str. 73

předchozích částí, popsáno.

V komoře jsou sdruženi všichni advokáti. To vyplývá z více míst zákona. Jednak z § 40 odst. 2 a dále z § 4. Z paragrafu 4 lze navíc dospět k tomu, že není li někdo zapsán v seznamu advokátů, vedeném Českou advokátní komorou, není advokátem, a tudíž nemůže vykonávat advokátní praxi. Určitou výjimkou je hostující evropský advokát, jehož postavení a oprávnění při poskytování právních služeb upravuje část třetí hlava I. Zákona o advokacii. Komora má vůči němu oprávnění požadovat prokázání oprávnění, že v domovském státě může tyto činnosti vykonávat (§ 35k odst. 1). Komora, podle § 36, vede rovněž seznam advokátních koncipientů. Stejně tak jako advokátem je jen osoba zapsaná komorou do seznamu advokátů, tak i advokátním koncipientem může být jen ten kdo je zapsán do seznamu advokátních koncipientů. I když je komora, jak uvádí zákon v § 40 odst. 2, samosprávnou stavovskou organizací všech advokátů, je zajímavá skutečnost vztahování se určité moci komory i na tyto osoby advokátních koncipientů, kteří nejsou jejími členy. Komora může svým stavovským předpisem například určit, jako součást právní praxe koncipienta, absolvování vzdělávací akce. Koncipient je povinen takové vzdělávací akce absolvovat. A advokát, u něž je zaměstnán má zase povinnost umožnit účast na školení (§ 31). Koncipient musí také, dle § 38 odst. 2, postupovat v souladu se stavovskými předpisy. Jak advokáta tak koncipienta musí komora do jí vedených seznamů zapsat, splní li tyto osoby všechny požadavky, které na tento zápis klade zákon. Tyto podmínky stanoví ohledně advokátů § 5 a co se týká advokátních koncipientů § 37. Advokátní komora zapisuje na základě jí podané písemné žádosti, a jak bylo řečeno, jsou li splněny podmínky, musí zapsat a nemůže zápis odmítnout. Po zápisu vydává komora advokátovi i koncipientovi osvědčení o zápisu a jejich identifikační průkazy sloužící k prokazování při výkonu jejich činnosti. Vzhled, náležitosti a způsob používání průkazu je stanoven prováděcím právním předpisem, jímž je vyhláška⁷⁷ ministerstva spravedlnosti. Vyhláška byla přijata po předchozím vyjádření advokátní komory. Navíc osvědčení i průkaz jsou veřejnými listinami (§55d odst. 3).

Jednou z podmínek k tomu aby osoba mohla být zapsána do seznamu advokátů, a tím moci vykonávat advokátní praxi, je podle § 5 odst. 1 pís. h, složení advokátní zkoušky. Zkoušky blíže upravuje advokátní zkušební řád, jenž je vydáván ve formě právního předpisu. Jde opět o vyhlášku⁷⁸ ministerstva spravedlnosti a komora se má možnost k

⁷⁷ Vyhláška č. 176/2010 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů

⁷⁸ Vyhláška 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky

tomuto řádu před jeho vydáním vyjádřit. Advokátní zkouška je skládána před zkušební komisí komory. Tato komise je orgánem komory (§ 41 odst. 1 pís. g). Na rozdíl od ostatních orgánů, které jsou voleny sněmem komory, je zkušební komise jmenována ministrem spravedlnosti. Nejméně z jedné třetiny na návrh komory a jednu třetinu jmenuje na návrh Nejvyššího soudu (§ 52 odst. 2). Před zkušební komisí se dále vykonávají vedle advokátních zkoušek i zkoušky způsobilosti a uznávací zkoušky týkající se evropských advokátů.

Stejně jako komora do seznamů zapisuje může provést i vyškrtnutí (§ 7a a násl. a § 37 odst. 3). Vyškrtnutím ze seznamu zaniká, dle § 7a, oprávnění k výkonu advokacie a osoba přestává být advokátem, jelikož, dle § 4 je advokátem jen ten kdo je zapsán v seznamu. Stejně tak u advokátního koncipienta. Komora vyškrtne osobu, buď pokud nastanou určité právní skutečnosti uvedené v §7b a §8. Komora může také pozastavovat výkon advokacie, a sice nastanou-li skutečnosti uvedené v §8b a §9. U případu pozastavení výkonu činnosti jsou v zákoně (§ 9 odst. 3 a 4) upraveny i možnosti kdy komora může pozastavit činnost. Došlo li ke skutečnosti, která vede k vyškrtnutí podle §§ 8, 9 a 10 komora o vyškrtnutí či pozastavení činnosti musí rozhodnout. Došlo li ke skutečností, které předznamenávají vyškrtnutí či pozastavení činnosti dle §§ 7b a 8b provedeno tom komora pouze záznam automaticky a osobu, jíž se to týká, pouze vyrozumí. Rozhodování o vyškrtnutí či pozastavení oprávnění k výkonu činnosti zákon rozděluje mezi představenstvo a předsedu komory. Jak vyškrtnutí tak pozastavení činnosti zaznamenává komora do seznamu.

Vyškrtnutí či pozastavení činnosti může být i výsledkem uloženého kárného opatření. Není to však jediný možný výsledek. Komoře náleží možnost ukládat advokátům a koncipientům i jiné kárná opatření za jejich provinění. Kárné řízení je vedle zákona upraveno i kárným řádem⁷⁹ vydávaným ministerstvem spravedlnosti. Komora se k němu toliko vyjadřuje před jeho vydáním (§ 51). Ministr spravedlnosti je také oprávněn podat kárnou žalobu (§51 odst. 2), tato možnost je přiznána také předsedovi kontrolní rady (§46 odst. 3). V tomto řízení lze trestat advokáta nebo koncipienta tehdy, když poruší povinnosti mu uložené zákony nebo stavovským předpisem. Toto porušení musí být buď, opětovné nebo závažné a vždy zaviněné (§32 odst. 2). O podaných kárných žalobách pak rozhoduje kárný senát. Senát se skládá z členů kárné komise, která je jedním z orgánů komory. Proti rozhodnutí kárného senátu se lze odvolat, a nebo pokud

(advokátní zkušební řád)

79 Vyhláška č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)

se rozhoduje kárným příkazem, podat odpor. Je-li podáno odvolání rozhoduje senát složený z členů odvolací kárné komise, která je také orgánem komory. Je-li podán odpor kárný příkaz se ruší a o věci se jedná. Proti pravomocnému rozhodnutí lze podat návrh na obnovu kárného řízení. O obnově rozhoduje zvláště ustanovený kárný senát. Povolením obnovy se dosavadní rozhodnutí ruší a senát, který obnovu povolil, věc znovu projedná (§35c odst. 5). V § 35e odst. 2 upravuje podpůrné použití trestního řádu na kárné řízení, není-li jiná úprava a nebo něco jiného nevyplývá z povahy věci. Kárný senát má oprávnění, podle § 33 odst. 6 vyslyšet svědky, znalce, účastníky a provádět důkazy. To vše je však postaveno na dobrovolnosti osob v předchozí větě uvedených. Nelze je tedy nutit k výpovědi a ostatní důkazy musí být taktéž dobrovolně poskytnuty. Zákon zde však dává komoře možnost, aby k provedení důkazů dožádala soud. Dožádaný soud je takovému dožádání povinen vyhovět. Soud už potom může, podle § 33 odst. 6, učinit veškerá rozhodnutí, která jsou k provedení dožadovaného důkazu potřebná.

Ve vztahu k advokátům může komora také ustanovovat jim zástupce. Tato možnost je obsažena v § 27. Tehdy, pokud advokát nemůže svou činnost vykonávat, a neučiní kroky k ochraně svých klientů, nastupuje ochrana komory, spočívající v ustanovení advokátova zástupce. Přitom komora určuje i náhradu za toto zastupování. O této skutečnosti, kdy přechází na jiného advokáta původní práva a povinnosti ke klientovi, vydává komora osvědčení. Takovéto osvědčení je, dle §55d odst. 3, veřejnou listinou. Stejným způsobem postupuje komora i v případě vyškrtnutí advokáta ze seznamu (§ 27 odst. 4).

Vůči komoře mají práva i osoby, jež nevykonávají žádnou činnost spadající do působnosti komory. Jde o situaci ustanovení advokáta. A sice v případech kdy nejsou splněny podmínky pro ustanovení advokáta soudem a ani se nelze domoci poskytnutí právních služeb od advokáta (§ 18 odst. 2). Stejně tak komoře přísluší i toto zastoupení zrušit.

Dalším projevem toho, že komora je veřejnoprávní korporace a nikoli soukromá, je vydávání vlastních stavovských předpisů. V zákoně je vyjmenována celá řada záležitostí v nichž komora vydává stavovské předpisy. Jejich schvalování je rozděleno mezi představenstvo a sněm. Zákon stanoví, co se týká stavovských předpisů, ještě nutnost jeho vyhlášení ve Věstníku vydávaného komorou. Pak nastává jeho platnost. Rovněž je komora povinna předložit svůj přijatý stavovský předpis ministerstvu spravedlnosti. Ministerstvo pokud má za to, že je předpis v rozporu se zákonem má

možnost předložit ho k přezkoumání soudu (§ 50 odst. 2).

2.1.2 Notářská komora České republiky

Notářskou samosprávu upravuje zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění. § 35 odst. 3 výše zmíněného zákona ustanovuje komoru jako právnickou osobu a zajišťuje komoře finanční zdroje.

Komoru tvoří jednotlivé notářské komory, které jsou zřízeny v obvodu každého krajského soudu a v obvodu městského soudu v Praze, což lze dovodit z § 35 odst. 2 v návaznosti na § 29 odst. 1. I jednotlivé notářské komory v obvodech krajských soudů jsou právnickými osobami (§ 29 odst. 5), a rovněž tento paragraf zajišťuje pro takovouto komoru finanční prostředky ve formě příspěvků, které jsou notáři povinni platit.

Členy notářské komory v obvodu krajů jsou notáři se sídlem v obvodu této komory (§ 29 odst. 4). Na rozdíl od advokátní komory, kde se osoba stává advokátem až zapsáním do seznamu advokátů, notářem se osoba stává, po splnění všech zákonných podmínek, jmenováním do notářského úřadu ministrem spravedlnosti (dále jen ministr) a to na návrh komory (§ 8). Takový návrh na jmenování předkládá komora ministerstvu spravedlnosti (dále jen ministerstvo) na základě výsledku konkursu. Konkurs komora sama vyhláší a organizuje (§ 8 odst. 6). Postup při vyhlášení a průběh je upraven konkursním řádem. Řád je vydáván na základě § 37 odst. 3 pís. n sněmem komory a podle § 37 odst. 4 se souhlasem ministerstva. Členem komory se notář stává automaticky po jeho jmenování. Komora pak podle § 38 odst. 2 pís. c vede evidenci notářů. Není však na zápis do evidence navázán vznik možnosti vykonávat notářskou činnost, ten je navázán na jmenování a automaticky je pak notář zapsán do seznamu.

Aby vůbec osoba mohla být jmenována notářem, musí, kromě jiných požadavků stanovených v § 7, složit také notářskou zkoušku. Tuto zkoušku organizuje Prezidium notářské komory, které rovněž jmenuje členy zkušební komise (§ 38 odst. 2 pís. f). K provádění zkoušek je přijímán komorou stavovský předpis, jímž je zkušební řád. Tento je přijímán sněmem notářské komory a se souhlasem ministerstva. Stát tak zde má jistý vliv na průběh zkoušek.

Jak komory na úrovni krajské, tak notářská komora, mají své orgány. Pouze notářská komora má však kárnou komisi (§ 36 pís.e). Kárná komise je orgánem, kterému zákonodárce umožnil ukládat tresty osobám, nad nimiž komora vykonává dohled. Komise tak působí ve věcech kárných provinění notáře, notářského kandidáta a koncipienta.

Kárné řízení je upraveno krom zákona ještě notářským řádem v části čtvrté a také v kárném řádu, který je přijímán sněmem notářské komory a to se souhlasem ministerstva. Kárná komise je volena z řad notářů, sněmem notářské komory (§37odst. 3 pís. e). O kárných proviněních a trestech za ně je rozhodováno tříčlenným senátem, který je pro každou věc ustanovován z členů kárné komise. Řízení lze zahájit na návrh, který může podat ministr, prezident komory, prezident notářské komory, předseda krajského soudu a předseda okresního soudu. Výčet osob, na něž může být těmito funkcionáři podána kárná žaloba je uveden v § 49 odst. 4 pís. a – e notářského řádu. Není li ministr tím, kdo podává žalobu (kárný žalobce) je povinen, podle § 49 odst. 7, předseda kárné komise ho vyrozumět o tom že taková žaloba byla podána. Vůči notáři v kárném řízení může být vysloveno napomenutí, uložena mu pokuta či může být odvolán z funkce notáře. Tímto odvoláním z notářského úřadu přestává být členem notářské komory.

Některé nedostatky v činnosti notářů však nemusí vést ke kárnému řízení. Ke kárnému řízení vede pouze závažné nebo opětovné porušení povinnosti notáře, které jsou mu stanoveny zákonem či předpisem komory nebo usnesením orgánu samosprávy (§ 48 odst. 2 pís. a). Dále také závažné či opětovné narušení důstojnosti notářského povolání, kterého se dopustil notář svým chováním (§ 48 odst. 2 pís. b). Drobné nedostatky v činnosti notáře či drobné poklesky v chování jsou notáři pouze vytknuty. Ať drobné či závažné nedostatky v činnosti notáře, obě tyto skupiny by měl odhalit dohled, který je nad činností notáře vykonáván. Dohled je prováděn ze strany ministerstva, notářské komory a komor v obvodech krajských soudů. Demonstrativní výčet prostředků dohledu obsahuje § 46 notářského řádu. Notářské komory „krajské“ také, dle § 55, posuzují stížnosti žadatelů a klientů notáře, pokud ten odmítne učinit klientem požadovaný úkon, či odstoupí od smlouvy o provedení úkonu.

Činností notářské komory je také vedení centrální evidence závětí, rejstříku zástav a centrální evidence manželských smluv. Tyto rejstříky jsou neveřejné. Vedení těchto evidencí upravuje komora předpisem, který přijímá sněm notářské komory. K platnosti předpisu je ale ještě nutný souhlas ministerstva, jak je stanoveno v § 35b odst. 8 a § 37 odst. 4. O příslušných právních skutečnostech jsou evidovány zákonem stanovené údaje, které zapisují notáři či komora po oznámení těchto skutečností soudy či správními úřady. Poté pak komora či jednotlivý notář mohou informace z nich poskytovat na základě zákona a v jeho mezích dále oprávněným osobám.

Jednotlivé orgány komor, ať už na úrovni krajů či komory ČR jsou obsazovány volbou. Notářský řád stanoví v § 42 odst. 3 pro notářské komory na úrovni krajů povinnost

oznamovat výsledky ministerstvu, komoře ČR a předsedovi krajského soudu. Komora ČR pak výsledky voleb svých orgánů oznamuje ministerstvu.

Notářská komora ČR rovněž působí v otázce stanovení počtu notářských úřadů v obvodech okresních soudů. Komora se totiž podle § 8 odst. 2 vyjadřuje k jejich počtu ještě před stanovením tohoto počtu ministrem. Rovněž tak, při rušení notářského úřadu ministrem, zákon vyžaduje vyjádření komory. Ve vztahu k notářskému úřadu, je zákonem dále stanovena nutnost souhlasu komory se změnou sídla tohoto úřadu. Sídlem úřadu je totiž ze zákona sídlo okresního soudu. Chtěl li by tedy notář změnit sídlo notářského úřadu, do kterého byl jmenován, musí s tímto jeho záměrem vyslovit souhlas komora. Není tak na vůli notáře, kde zřídí své sídlo.

Komora na úrovni kraje může také ustanovovat zástupce jednotlivým notářům. Toto je možné v situaci kdy notář nevykonává svou činnost déle jak 1 měsíc a není zastoupen společníkem či notářským kandidátem. To stanoví § 24 notářského řádu. Komora tak nastupuje, až poté kdy sám notář se dopustil v tomto směru jisté nečinnosti a tím pak komora chrání také svým způsobem klienty takového notáře. Pokud dojde k této situaci a musí komora ustanovit nečinnému notáři zástupce, pak také komora podle zákona určuje podíl na odměně nečinného notáře, na který bude mít ustanovený zástupce nárok. Komora může ustanovovat nástupce i na žádost notáře.

Komory v obvodu krajských soudů vedou také seznamy notářských koncipientů a notářských kandidátů. Každá komora vede seznam těchto pracovníků notáře pro svůj obvod. Zapisuje a vyškrtává tak koncipienty a kandidáty notářů, kteří jsou činní v obvodu komory. Komora zapisuje do seznamu na základě písemné žádosti a sice všechny osoby, které splnili zákonem stanovené podmínky pro to, aby mohli tyto osoby být koncipientem či kandidátem. Jen ten kdo je zapsán v takovém seznamu je koncipientem či kandidátem. Notářský kandidát musí jako jednu z několika podmínek, pro to aby mohl být kandidátem, složit notářskou zkoušku. Tato zkouška, jak již bylo uvedeno v předchozím textu, spadá do působnosti notářské komory. Komorám na úrovni krajů je také dána možnost ustanovit zástupcem notáře kandidáta, navrhne li ho k tomu sám notář. Stejně tak na návrh notáře může komora ustanovení takového zástupce zrušit. Krom koncipientů a kandidátů mohou být u notáře zaměstnání i další pracovníci (§ 26). Tito pracovníci, aby mohli vykonávat přípravné a dílčí úkony v notářské činnosti, musí složit kvalifikační zkoušku. Tuto zkoušku pak mají na starosti jednotlivé komory v obvodech krajských soudů. A sice, podle § 32 odst. 2 pís. e, je pověřeno organizací prezidium této komory, které rovněž jmenuje členy zkušební komise. V

tomto přenesení skládání zkoušek těchto pracovníků na úroveň krajských komor lze spatřovat příkládání nižší důležitosti těchto zkoušek a jistě i snahu o rozprostření velkého počtu osob na více zkušebních míst. Navíc místo této kvalifikační zkoušky může komora uznat i jinou odbornou zkoušku složenou pracovníky soudů či advokátů.

Jelikož komora má vykonávat dohled nad činností notářů je jí zákonem (§ 96) umožněno požadovat zapůjčení notářských spisů od jednotlivých notářů. Notář, který je o takovéto zapůjčení požádán je dle § 95 odst. 2 povinen této žádosti vyhovět. Možnost žádat o zapůjčení spisu je dána jak notářské komoře „ústřední“, tak komorám na úrovni krajské. Komorám je také umožněno nahlížet do evidenčních pomůcek notáře, jimiž jsou například ověřovací knihy, a mohou si z nich činit výpisy a opisy. Komoře může být rovněž zapůjčen i notářský zápis. Z tohoto zápisu může komora pozastavit, podle § 101 odst. 3, vydávání stejnopisů.

Úkolem notářské komory na krajské úrovni je také určení notáře z obvodu jednotlivých okresních soudů, jež bude po dobu jednoho roku vydávat stejnopisy, opisy, výpisy ze spisů státního notářství, které jsou uloženy u okresního soudu (§ 113). Notářské komory určují také notáře, který převezme do úschovy notářské zápisy, spisy a předměty úschovy a evidenční pomůcky notáře, je-li uvolněný notářský úřad zrušen. Rovněž úřední razítka notáře, který zemřel či byl odvolán, převezme notářská komora, v jejímž obvodu byl notář činný (103 odst. 2).

2.1.3 Exekutorská komora České republiky

Tato komora je zřízena a upravena zákonem 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Zákon stanoví v § 109 odst. 3, že komora je právnickou osobou, odstavci předcházejícím pak, že komora je samosprávnou stavovskou organizací, která sdružuje všechny exekutory a vede seznam exekutorů, kandidátů a koncipientů.

Členem komory se exekutor stává okamžikem jmenování exekutorem (§ 109 odst. 2). K tomu, aby mohla být osoba exekutorem jmenována, je třeba splňovat určité předpoklady, které jsou stanoveny zákonem v jeho § 9 odst. 1. Jedním z těchto předpokladů je složení exekutorské zkoušky. Tento předpoklad je stanoven § 9 odst. 1 pís. e. Tato zkouška spadá do působnosti komory. Zkoušku upravuje zkušební řád komory. Tímto řádem se pak zkouška řídí a zkušební komise se jím řídí při svém rozhodování a činnosti (§ 115 odst. 5). Zkušební řád je přijímán, podle § 110 odst. 7 pís. c, sněmem exekutorů. Takto přijatý zkušební řád musí být po svém schválení následně

předložen prezidiem komory ke schválení ministerstvu spravedlnosti (§ 111 pís. j). K platnosti zkušební řád totiž potřebuje, jak je stanoveno v § 110 odst. 8, aby s ním vyslovilo souhlas ministerstvo. Zkouška je skládána před zkušební komisí. Zkušební komise provádějící tuto zkoušku je z jedné třetiny jmenována ministrem spravedlnosti (§ 8 pís. d) a zbytek, tedy dvě třetiny jsou voleny prezidiem komory (§ 111 odst. 6 pís. f). Prezidiu komory svěřil zákon rovněž organizaci této zkoušky.

Stejně tak jako advokáti či notáři i exekutoři, jejich kandidáti a koncipienti jsou kárně odpovědní za kárné provinění. Je zde však ta odlišnost, že u exekutorů se postupuje podle zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců. Kárný řád, který přijímá komora pro upřesnění postupu kárného řízení, se tak vztahuje pouze na exekutorské kandidáty a koncipienty, stejně tak jako většina zákonné úpravy o kárném řízení. O tom zda se dopustil kandidát či koncipient kárného provinění rozhoduje v kárném řízení kárný senát. Tento senát je jmenován z řad kárné komise, jež je jmenována ze dvou třetin ministrem spravedlnosti z řad soudců. Zbývající třetina je jmenována z řad exekutorů. Kárný senát je pak podle § 4 odst. 1 kárného řádu jmenován předsedou kárné komise. V kárném senátu jsou zastoupeni 2 soudci a 1 exekutor. Předsedou může být pouze soudce (§ 4 odst. 2 kárného řádu).

Pro to, aby mohlo být zjištěno porušení povinností exekutora vedoucí následně k zahájení kárného řízení, musí komora provádět dohled (§ 7 odst. 5) nad činností exekutora, ve kterém ony nedostatky zjistí. Jde li o drobné nedostatky, nevede to k zahájení kárného řízení, ale komora je exekutorovi pouze písemně vytkne (§ 7a). Činit šetření v exekutorských úřadech je oprávněna kontrolní komise komory (§ 113a odst. 3 pís. a). Ustanovení § 94 a § 95 stanoví komoře oprávnění nahlížet do exekutorských spisů. Komora má rovněž oprávnění k tomu, aby jí mohl být zapůjčen exekutorský zápis. Vedle dozoru komory nad činností exekutora, je dozorována i činnost samotné komory. Komora je povinna předkládat ministerstvu veškeré stavovské předpisy přijaté jejími orgány (§ 8a odst. 1). Tentýž paragraf v odstavci druhém dává ministrovi oprávnění, má li za to, že stavovský předpis je v rozporu se zákonem, podat návrh na jeho přezkoumání soudem. Komora je rovněž povinna, podle § 80, zaslat ministerstvu stejnopis aktu komory a listiny s tímto aktem související. Co se týče předkládání aktů komory, zde má komora povinnost předložení jen tehdy požádá li ji o to ministerstvo. Na rozdíl od předložení stavovského předpisu kde je povinnost k předložení, aniž by o to musela být komora žádána. Rozdíl je i v tom, že stavovský předpis může být zrušen pouze soudem. Co se týče aktů komory, které stavovským předpisem nejsou, mohou být

takové akty zrušeny i ministerstvem (§ 8c).

Zákon, jímž je v případě exekutorské komory exekuční řád, rovněž umožňuje a upravuje zavedení nucené správy komory ze strany státu. S podobnou úpravou se v žádné další úpravě komory nesetkáme. Taková nucená správa je důsledkem opakovaných a závažných porušení povinností komory. O nucené správě rozhoduje ministr. Byla li by zavedena nucená správa, funkce orgánů komory by se pozastavila a přešla by na ministerstvo. To by pak jednalo jménem komory. Zákon rovněž upravuje možnost částečné nucené správy. Ve zbytku, na který by se nucená správa nevztahovala, by pak dále rozhodovali orgány komory se souhlasem ministerstva. § 8d odst. 5 upravuje ještě maximální možnou délku nucené správy na tři roky. Ministr by však mohl ukončit nucenou správu i dříve. Komoře je umožněno i bránit se proti tomuto opatření, kdy při nesouhlasu s tímto může podat podle § 8 odst. 3 žalobu k soudu proti rozhodnutí o zavedení nucené správy.

Co se týče vztahu ministerstva a komory, obsahuje zákon dále několik ustanovení, kdy jsou oba subjekty ve vzájemné spolupráci. Vedle toho co již bylo zmíněno v předchozím textu, ministr projednává s komorou počet exekutorských úřadů v obvodech okresních soudů a tohoto počtu snížení či zvýšení (§ 8 pís. b). Dále může komora ministru podat návrh na přeložení exekutora do obvodu jiného okresního soudu, se souhlasem exekutora (§ 8 pís. c). Komora musí také, podle § 15 odst. 4, oznámit ministerstvu pokud by se dozvěděla o některém z důvodů, pro který by mohl být exekutor odvolán. Tyto důvody, o nichž musí komora informovat stanoví § 15 odst. 2 pís. b – e.

Ve vztahu k exekutorům komora, vedle provádění exekutorských zkoušek, dozírání na jejich činnost s následnou možností podat kárnou žalobu, může dále činit následující. Komora ustanovuje zástupce exekutora pro případ, že nemůže exekutor vykonávat svůj úřad. Tuto problematiku upravuje § 16 až 18 exekutorského řádu. Zástupce je jmenován exekutorovi na jeho návrh. Komora však ustanoví i zástupce pokud exekutor žádného nenavrhne. Komora rovněž, pokud se exekutor se zástupcem nedohodnou (resp. nedoručí komoře dohodu) o odměně zástupce, rozhodne o podílu zástupce na odměně zastupovaného exekutora. O zástupcích vede komora seznam a provádí v nich zápisy a změny (§ 111 odst. 6 pís. d). Exekutor také musí s komorou projednat změnu svého sídla. § 14 odst. 1 stanoví, že sídlem exekutorského úřadu je sídlo okresního soudu, do jehož obvodu byl jmenován. Jiné sídlo v obvodu soudu si může exekutor zvolit jen po projednání s komorou. Z toho však není zřejmé, zda po projednání musí být vysloven souhlas komory, nebo lze změnit sídlo i po projednání ale bez souhlasu. Vzhledem však

k tomu, že exekutor je jmenován do konkrétního úřadu jehož sídlo je podle zákona v sídle okresního soudu a je zájem na tom aby to tak zůstalo zachováno, patrně je třeba ke změně sídla souhlasu komory. Například notářský řád jasně říká, že změna je možná se souhlasem a jistě i v případech exekutorů není důvod k tomu, aby to bylo jinak.

Komora má jisté úkoly i v otázce pojištění činnosti exekutora. Každý exekutor, aby mohl vykonávat svou činnost, musí mít uzavřenu smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti (§ 11 odst. 1 pís. b). Podmínky pro toto pojištění stanoví ministerstvo vyhláškou, k čemuž ho zákon zmocňuje v § 131 pís. c. Kopii této smlouvy je třeba doručit komoře (§ 11 odst. 2). Nedoručení této kopie komoře má své následky. Komora musí tuto okolnost, podle § 15 odst. 4 oznámit ministerstvu, neboť je jedním z důvodů pro odvolání exekutora. O následném odvolání poté rozhoduje ministr.

Komora může zbavit exekutora i povinnosti mlčenlivosti, kterou tento podle zákona má stanovenou v § 31 odst. 1 a 2. Toto ustanovení dále stanoví povinnosti exekutora co se mlčenlivosti týče a jejich porušení zakládá kárnou odpovědnost.

V § 44 odst. 4, který upravuje výčet osob, jimž se doručuje stejnopis o nařízení exekuce, je uvedena i komora. Komoře je totiž stanovena povinnost vést, provozovat a spravovat centrální evidenci exekucí. Zákonem je upravena v § 125. Ke stanovení postupu pro zápis a výmaz údajů a pro vedení, provoz a správu je zmocněno ministerstvo v § 131. Komorou byl rovněž vydán stavovský předpis o rejstříku nařízených exekucí, který usnadňuje doručování stejnopisů o nařízených exekucích. Jde o elektronický rejstřík a podle článku 2 odst. 4 tohoto předpisu je zápisem Usnesení do Rejstříku splněna povinnost soudního exekutora doručit stejnopis Usnesení Komoře. Centrální evidence exekucí je veřejným seznamem a jeho údaje jsou uveřejňovány i způsobem umožňující dálkový přístup (§ 125 odst. 2). Zápisy samotné provádí sám exekutor (§ 125 odst. 3).

O vztahu komory a ministerstva spravedlnosti již psáno bylo v předchozím textu. Existují však ještě vztahy k ministerstvu financí a ministerstvu vnitra. Tato ministerstva poskytují exekutorům údaje ze svých informačních systémů. Musí jít však o takové údaje, jež jsou důležité pro provedení exekuce. Zákon stanoví že tyto údaje jsou exekutorům poskytovány prostřednictvím komory.

Exekuční řád se vedle exekutorů vztahuje i na další osoby, které jsou činné v této oblasti. A stejně tak jsou zahrnuty do působnosti komory. Těmito osobami jsou exekutorský koncipient, exekutorský kandidát a vykonavatel exekutora. Exekutorským kandidátem či koncipientem může být pouze osoba zapsaná v rejstříku koncipientů či

kandidátů, který je veden komorou. Bez tohoto zápisu se osoba nemůže stát koncipientem či kandidátem. Tyto seznamy vede podle § 111 odst. 6 pís. d prezidium komory vedle seznamu exekutorů. Jak exekutorský kandidát či koncipient jsou kárně odpovědnými. O tom již bylo napsáno v úvodu této kapitoly. Exekutorský kandidát musí mít také složenu exekutorskou zkoušku. O této zkoušce již bylo psáno také. Co se týče vykonavatele exekutora, ten musí složit zkoušku kvalifikační (§ 27 odst. 3 pís. e). Ustanovení § 27 odst. 4 stanoví, že rozsah a způsob vykonávání kvalifikační zkoušky určí komora a odkazuje na zkušební řád. I tato zkouška je tedy upravena spolu s exekutorskou zkouškou zkušebním řádem a je konána před zkušebním senátem složených z členů zkušební komise.

Komora rovněž vydává exekutorovi průkaz, razítko a pečetidlo, které používají exekutoři při své činnosti. Tyto obsahují náležitosti stanovené zákonem (§ 13 odst. 1) a mají podobu stanovenou přílohou exekučního řádu.

2.1.4 Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora, Česká lékárnická komora

Tyto tři komory, byly založeny zákonem č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře. Proto a také pro jejich příbuznost, kdy jsou upraveny totožně, budou i v této kapitole společně. § 1 jsou komory zřízeny a jsou jim určena jejich sídla. Sídlo České lékařské komory je v Olomouci, zbylé dvě komory pak mají své sídlo v Praze. V § 2 a § 3 zákon prohlašuje komory za právnické osoby a říká, že jsou samosprávnými nepolitickými stavovskými organizacemi sdružujícími všechny lékaře, stomatology a lékárníky zapsané v seznamech vedených komorami. Kdo chce vykonávat toto povolání je nucen stát se členem příslušné komory. Stanoví tak § 3 zákona. O svých členech vede každá z komor seznam členů. Tento úkol je konkrétně svěřen § 16 odst. 3 pís. a představenstvu komory. Komora zapisuje do tohoto seznamu všechny osoby, které splnily zákonné podmínky uvedené v § 4, 5 a 6. Avšak i potom jen tehdy komora osobu zapíše, pouze pokud osoba podá příslušné komoře žádost. Komory do seznamu zapisují i další osoby a sice na základě oznámení Ministerstva zdravotnictví. Dále komora vede seznam hostujících osob. Jde zejména o státní příslušníky zemí EU, usazené mimo území ČR a na území ČR mají v úmyslu vykonávat zdravotnické povolání dočasně. Dočasný zápis trvá pak jen po dobu poskytování zdravotnických služeb (§ 6a odst. 2). Na hostující osoby se nevztahuje povinné členství v komoře, ani nemusí platit členské příspěvky. Seznamy

jsou veřejné, avšak s určitými výjimkami stanovenými zákonem v § 6a odst. 9. § 6a odst. 8 ukládá komorám povinnost sdělovat ministerstvu zdravotnictví ze seznamů potřebné údaje. Na zpracovávání údajů v seznamu se vztahuje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Členství v komoře vzniká zápisem do seznamu členů. Zánik členství je upraven § 8. Kromě úmrtí, ztrátou nebo omezením způsobilosti k právním úkonům nebo vystoupením, může členství zaniknout i vyloučením z komory. Vyloučení z komory je jedním z disciplinárních opatření, které může uložit čestná rada komory (§ 18), pokud člen komory závažně poruší svou povinnost vykonávat své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony (§ 9 odst. 2 pís. a). Disciplinární pravomoc má vedle čestné rady komory i čestná rada okresního sdružení (§ 13) (okresní sdružení je základním článkem komor § 10 odst. 1). Tato čestná rada však může uložit za porušení povinností člena jen důtku a pokutu od 2000kč do 20 000kč (§ 13 odst. 3). Výnosy z pokut jsou pak příjmem komory vedle členských příspěvků, dotací, darů a jiných příjmů. § 14 stanoví, kdo podává návrhy na zahájení disciplinárního řízení. Tím kdo má toto oprávnění je revizní komise okresního sdružení. Disciplinární řízení se členy komory je upraveno disciplinárním řádem komory, jenž je stavovským předpisem. Tento řád, o němž je zmínka v předchozí větě je schvalován sjezdem delegátů komory. Sjezd delegátů může disciplinární řád rovněž měnit a rušit. § 15 odst. 2 pís. a, který toto upravuje, se krom disciplinárního řádu vztahuje i na další předpisy, které mohou komory přijímat. A to sice na organizační řád, jednací řád a volební řád komory. Dodržování těchto řádů je i jednou z povinností, které zákon stanovil v § 9 odst. 2, pro členy komory. Dále jsou členové povinni vykonávat povolání odborně v souladu s etikou a zákonem, platit řádně stanovené příspěvky, oznámit orgánu komory změny související s výkonem povolání, v případech stanovených komorou uzavřít odpovědnostní pojištění. Porušení těchto povinností pak vede k disciplinárnímu řízení před komorou. Vedle povinností má člen komory i určitá práva. Může využívat pomoci komory v oblasti dalšího vzdělávání, využívat právní pomoci ve sporech spojených s výkonem povolání.

2.1.5 Komora veterinárních lékařů České republiky

Komora veterinárních lékařů byla zřízena zákonem č. 381/1991Sb. Jejím sídlem je zákonem stanoveno město Brno. Úvodní ustanovení zákona stanoví, že je právnickou osobou a samosprávnou stavovskou organizací. Komora sdružuje všechny veterinární

lékaře působící v tomto oboru na území ČR. § 4 odst. 1 upravuje povinné členství v komoře, kdy každý veterinární lékař musí být členem komory. Toto ustanovení však činí výjimku u tzv. Hostujícího veterinárního lékaře, a u veterinárního lékaře působícího v oboru ministerstva obrany a vnitra. Za tím účelem vede komora seznam členů komory, čímž je pověřeno představenstvo komory (§ 13 odst. 3 pís. a). Do seznamu zapisuje představenstvo komory po splnění zákonných podmínek pro výkon veterinární činnosti a i potom pouze na základě přihlášky (§ 4 odst. 2), kterou musí podat ten, kdo chce vykonávat tuto činnost. Představenstvo komory současně se zápisem do seznamu přidělí veterinárnímu lékaři, který je podnikatelem identifikační číslo, nemá li již takové přidělené (§ 4 odst. 3). Komora rovněž vede seznam hostujících veterinárních lékařů (§ 4 odst. 6). Kdo je hostujícím veterinárním lékařem upravuje § 5a zákona. Ten rovněž stanoví, že takováto osoba nemusí být členem komory. Musí však o své činnosti, která může být toliko pouze dočasná či příležitostná (§ 5a odst.1), informovat komoru. Jestliže komora do seznamu zapisuje pak je jí také svěřeno oprávnění opačné, a sice, že také může veterinární lékaře ze seznamu vyškrtávat (§ 5). K vyškrtnutí, kromě jiných příčin může dojít z důvodu uložení disciplinárního opatření, jímž se, podle § 17 odst. 1 pís. d, takové opatření ukládá. Disciplinární opatření tohoto druhu má za následek to, že veterinární lékař již nemůže toto své povolání vykonávat, neboť, jak bylo již uvedeno, pouze osoba zapsaná může tuto činnost vykonávat. Opatření vyškrtnutí ze seznamu může být až na dobu pěti let (§ 17 odst. 1 pís. d). Po tuto dobu nelze, aby mohl být znovu zapsán do seznamu (§ 4 odst. 4). Rovněž hostujícímu veterinárnímu lékaři je možné uložit disciplinární postih (§ 5a odst. 3), i když tato osoba není členem komory. V tomto případě pak musí komora informovat komoru příslušného státu, v němž je hostující lékař usazen o postihu (§ 5a odst. 3).

Disciplinární řízení je vedeno čestnou radou komory. Ta projednává a uděluje disciplinární opatření (§ 16 odst. 4). Disciplinární řízení se zahajuje na návrh předsedy revizní komise okresního sdružení (§ 17 odst. 2), nebo na návrh předsedy revizní komise okresního sdružení (§ 11 odst. 3, § 17 odst. 2). Předseda revizní komise je oprávněn podávat návrhy na zahájení disciplinárního řízení protože právě revizní komise provádí kontrolu povinností stanovených obecně závaznými právními předpisy a stavovskými předpisy komory (§ 15 odst. 3 pís. b). Za tím účelem je členům komory stanovena povinnost předkládat na požádání revizní komisi zákonem určené doklady a podávat k nim vysvětlení (§ 15 odst. 4). Komora tak prostřednictvím revizní komise kontroluje, zda člen komory vykonává své povolání odborně, v souladu s etikou a

způsobem stanoveným obecně závaznými předpisy, zda řádně platí příspěvky. Jde-li od člena podnikatele, dohlíží komora na evidenci jeho odborné činnosti, zda uzavřel pojistnou smlouvu atd. Pokud by došlo k nedostatkům, může to vést k zahájení kárného řízení.

Zákon zajišťuje komoře i příjmy na její činnost. § 3 odst. 2 pak určuje co je příjmem komory. Jedním z těchto příjmů jsou členské příspěvky, dále jsou to dotace, pokuty, dary a jiné. Povinnost platit členské příspěvky mají členové komory a porušení této povinnosti může vést k disciplinárnímu řízení.

Mezi oprávnění komory v § 2 patří podle odstavce druhého možnost vyjadřovat se k podmínkám pro výkon odborných veterinárních činností a také stanovovat podmínky pro výkon veterinárních činností svých členů. Neboť komora, podle § 2 odst. 1 pís. b, zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu veterinárních činností. Každý člen komory má práva aby mu na žádost udělila osvědčení o splnění podmínek pro výkon veterinární činnosti (§ 6 odst. 1 pís. c). Konkrétně je toto osvědčení vydáváno představenstvem komory, jemuž to ukládá § 13 odst. 3 pís. b. Úprava v § 2 odst. 1 pís. f, pak stanoví, že komora nejenom vydává osvědčení o splnění podmínek pro výkon veterinární činnosti, nýbrž vydává i potvrzení o délce členství v komoře, také může vydávat i jiná osvědčení podle zákona o komoře veterinárních lékařů jakož i podle zákona o uznávání odborné kvalifikace. Evidenci vydaných osvědčení pak vede představenstvo komory (§ 13 odst. 3 pís. c).

Výše byla zmínka o tom, že veterinární lékař, který je podnikatelem, musí uzavřít pojistnou smlouvu podle § 6 odst. 2 pís. d. Totéž ustanovení rovněž stanoví povinnost pojistnou smlouvu uzavřít v rozsahu stanoveném komor. Komoře je tak umožněno aby stanovila rozsah jaký má pojistná smlouva mít.

I když zde uváděn až na konci má toto zákonné oprávnění pro komoru prvořadý význam. Komora veterinárních lékařů, stejně tak jako ostatní komory může vydávat své stavovské předpisy. Konkrétně je tato moc svěřena zákonem sněmu komory. § 12 odst. 4 pís. b uvádí, že sněm schvaluje organizační řád, volební řád, jednací řád a rovněž další stavovské předpisy. V části, která se věnovala disciplinárnímu řízení, byl již zmíněn disciplinární řád. Mezi další stavovské předpisy můžeme zařadit například profesní řád, řád pro udělování osvědčení o splnění podmínek pro výkon veterinární léčebné a preventivní činnosti, příspěvkový a poplatkový řád, řád vzdělávání, řád pro pracovní cesty a vyplácení cestovních náhrad.

Veterinární péče je svěřena do působnosti ministerstva zemědělství. Podle zákona č.

2/1969 Sb., je toto ministerstvo ústředním orgánem státní správy pro tuto oblast. Proto komora veterinárních lékařů má také povinnosti k ministerstvu zemědělství. § 19 zákona o komoře veterinářů jí stanoví povinnost předkládat ministerstvu zemědělství veškeré stavovské předpisy přijaté jejím sněmem. Ministr zemědělství pak může podat návrh na zrušení takového předpisu, má-li za to, že je v rozporu s ústavním nebo jiným zákonem.

2.1.6 Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Stejně jako tomu bylo u České lékařské komory, České stomatologické komory a České lékárnické komory jsou i tyto dvě v nadpisu uvedené komory zřízeny a jejich činnost upravena jedním předpisem. Tímto předpisem je zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. T toho důvodu, že obě komory mají společnou úpravu a odlišnosti v úpravě takřka nejsou i zde budou uvedeny pospolu.

Zřízení obou komor je konkrétně uvedeno v § 23. Komory jsou, jak uvádějí tradičně zákony o komorách, právníckými osobami a samosprávnými stavovskými organizacemi. Sídlem obou komor určil zákon ve svém § 23 odst. 1 Prahu. V komorách se sdružují řádní členové komory i hostující členové komory. Česká komora architektů může nadto sdružovat i mimořádné členy (§ 23 odst. 4). Pouze u osob, které jsou označeny jako řádní členové, je však členství povinné. V zbylých dvou kategoriích členů je členství v komoře dobrovolné, což lze vyvozovat ze znění § 23 odst. 3 a 4.

K tomu, aby se osoba mohla stát řádným členem komory, musí splnit zákonem stanovené požadavky. Splnění těchto požadavků pak může vést k tomu, že osoba podá písemnou žádost o udělení autorizace (§7). Autorizace je oprávnění k tomu aby osoba mohla vykonávat činnost v daném oboru (§ 2 odst. 1). Udělovati autorizace je svěřeno samotným komorám a sice § 23odst 6 pís. c. Konkrétně o udělení autorizace rozhoduje autorizační rada, jež je orgánem komory (§29 odst. 1). Členové této rady však jmenuje ministr pro místní rozvoj na návrh komory (§ 29 odst. 3). Tento ministr může členy i odvolávat porušuje-li autorizační rada opakovaně autorizační řád komory. Zákonem jsou stanoveny jednotlivé obory, pro které mohou komory udělovat autorizace. Komorám je pak dána možnost stanovit pro tyto obory dílčí specializace (§ 6). Vedle zákona upravuje autorizační řízení také autorizační řád komory, jež je jedním ze stavovských předpisů komory. Tento řád navrhuje autorizační rada je ale také nutné aby

ho schválil ministr pro místní rozvoj (§ 33 odst. 3).

Ještě předtím než osoba může požádat příslušnou komoru o autorizaci, musí splňovat, jak už bylo řečeno, řadu zákonem stanovených podmínek. Jednou z těchto podmínek, na kterou má komora vliv, je složení zkoušky odborné způsobilosti. To stanoví zákon ve svém § 7 odst. 1 pís. g. Zkouška odborné způsobilosti se skládá před zkušební komisí, jež je jmenována autorizační radou. Ke složení zkoušky je třeba se přihlásit písemnou žádostí o umožnění vykonání zkoušky. Na základě této žádosti se žadateli umožní zkoušku vykonat (§ 7 odst. 2).

Další ze zákonných podmínek pro to, aby mohla být udělena autorizace, je také získání požadovaného vzdělání (§ 7 odst. 1 pís. e). I v ohledu vzdělání má komora určitá oprávnění. Toto spočívá v možnosti uznání i jiného oboru vzdělání než je k dané činnosti zákonem požadováno. V některých případech je umožněno komoře učinit i výjimku z předepsaného vzdělání (§ 8 odst. 3 a 4). K těmto výjimkám ze vzdělání se přidává další výjimka týkající se zákonných podmínek pro autorizaci. Je to možnost daná komoře § 8 odst. 5. Komora může povolit výjimku z požadavku občanství České republiky či občanství jiného státu EU.

Ty osoby, které splnily všechny zákonné podmínky, podaly žádost o autorizaci a tuto autorizaci obdrželi, jsou zapsány příslušnou komorou do seznamu autorizovaných osob. Odpovědnost za řádné vedení tohoto seznamu pak zákon přenáší na představenstvo komory (§ 26 odst. 1 pís. f). Stejně jako u ostatních komor tak i zde platí, že jednou provedený zápis do seznamu nemusí trvat navždy. Komoře je umožněno i vyškrtnout osobu z příslušného seznamu. Tento krok vyškrtnutí je vázán na odejmutí autorizace. To je upraveno v § 10 odst. 3. Vedle odejmutí autorizace upravuje zákon i pozastavení autorizace, kdy § 11 odst. 1 uvádí případy obligatorního pozastavení a odstavec 2 téhož paragrafu upravuje případy fakultativního pozastavení autorizace. Pozastavení autorizace však nevede tak jako odejmutí autorizace k vyškrtnutí ze seznamu autorizovaných osob. To lze vyvodit ze znění § 11 odst. 3, který říká, že komora o této skutečnosti učiní záznam do seznamu autorizovaných osob. Osoby, u nichž se vyskytne skutečnost, pro kterou by mohla této osobě být odejmuta či pozastavena autorizace, mají povinnost tyto skutečnosti sdělit komoře. Nesplnění této povinnosti vede k disciplinárnímu řízení. I samo disciplinární řízení může však vést, krom jiných disciplinárních opatření, k pozastavení či odejmutí autorizace. Toto řízení se zahajuje a disciplinární opatření lze uložit, jak je uvedeno v § 20 odst. 1, za závažné nebo opětovné porušení povinností autorizované osoby. K podání návrhu na zahájení disciplinárního

řízení je oprávněna dozorčí rada a činí tak její předseda jménem dozorčí rady (§ 27 odst. 2). Je tomu tak proto, že dozorčí rada je orgánem komory, který podle § 27 odst. 1 písm. c, dohlíží nad řádným výkonem činnosti autorizovaných osob a měl by tedy být tím prvním, komu jsou pochybení autorizovaných osob známa. Návrh na zahájení disciplinárního řízení je podáván stavovskému soudu, který o uložení disciplinárního řízení rozhoduje (§ 212 odst. 1). K tomu aby mohl soud konat svou činnost je zákonem obdařen v 28 odst. 3 důležité oprávnění. Stavovský soud může podle tohoto ustanovení vyžadovat předložení dokladů, jejichž obsah bude považovat za významný pro své rozhodnutí. Disciplinární řízení je upraveno v části čtvrté zákona. Balná hromada u České komory architektů nebo shromáždění delegátů u České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě přijímají jako svůj stavovský předpis také disciplinární řád. Nad to ještě zákon upravuje ve svém § 21 odst. 3 subsidiární použitelnost správního řádu, nestanovil-li-by zákon či vnitřní předpis komory něco jiného.

Další činnost komory, kterou je třeba se zabývat, souvisí s tím, že na území ČR mohou činnost, jíž upravuje tento zákon, vykonávat i osoby, které získali vzdělání v jiném státě EU. Zákon upravuje dva způsoby, jak zde tuto činnost mohou vykonávat. Taková osoba může činnost konat buď jako usazená či jako hostující osoba. Činnost usazených osob se řídí zákonem i vnitřními předpisy komory. Usazená osoba je zapsána do seznamu registrovaných osob (§30l, a taková osoba je řádným členem příslušné komory. Hostující osoby jsou takové, které jsou usazeny mimo území ČR a činnost zde vykonávají pouze dočasně nebo příležitostně (§ 30a odst. 4). Hostující osoby musí být u komory registrovány, nemusí však být jejími členy. Zákon a vnitřní předpisy komory se na hostující osoby vztahují také, ovšem s určitými výjimkami. Výjimky stanoví § 30 odst. 2. Ať jde o sobu usazenou či hostující, je třeba, k tomu, aby zde mohla být zapsána do registru a vykonávat danou činnost, uznání dokladů o dosažené kvalifikaci. Uznávacím orgánem je v těchto případech příslušná komora podle druhu dané činnosti (§ 30b). Kvalifikace uznává komora a to na základě podané žádosti, která je zpoplatněna (§ 30d odst. 3).

V předchozím textu bylo již zmíněno několik stavovských předpisů, jež je oprávněna komora resp. Valná hromada (popř. Shromáždění delegátů⁸⁰) přijímat. Z těchto byl již zmíněn autorizační řád (není však schvalován představenstvem nýbrž ministerstvem pro místní rozvoj) a disciplinární řád. Dalšími, které stanoví zákon jsou v § 25 odst. 4 písm. b

80 U České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

zmíněný etický řád, organizační řád, volební a jednací řád. Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě přijala ještě výkonový a honorářový řád a dále soutěžní řád. Česká komora architektů přijala rovněž soutěžní řád a dále jednací řád valné hromady.

§ 27 odst. 7 vnáší do působnosti komor oprávnění vydávat řadu různých dokladů a osvědčení. Tyto doklady mají umožnit volný pohyb osob v daném oboru v rámci území EU.

K tomu, aby komora mohla veškerou tuto a další činnost vykonávat, jsou jí stanoveny zákonem finanční zdroje, ze kterých tak činí. Tyto zdroje jsou stanoveny zákonem v § 30 odst. 2. Jsou jimi členské příspěvky, jejichž výši podle § 25 odst. 4 pís. d stanovuje valná hromada komory, dále poplatky za udělení autorizace, poplatky za úkony pro členy komory i pro nečleny, peníze z pokut a dary.

Autorizované osoby mají povinnost uzavřít pojištění z odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti (§ 16 odst. 1). Doklad o tom je tato osoba povinna předložit na vyžádání komoře (§ 16 odst. 3). Komora může požadovat tento doklad a osoba ho musí předložit. Z nesplnění této povinnosti pak vyplývají disciplinární odpovědnost.

Autorizované osoby musí rovněž sdělit komoře způsob, jakým budou vykonávat svou činnost, a také změny způsobu výkonu, což plyne z § 14 odst. 2.

2.1.7 Komora daňových poradců České republiky

Další z komor upravenou naším právním řádem je ta, v níž jsou sdružovány osoby poskytující právní pomoc a finančně-ekonomické rady ve věcech daní, odvodů a plateb a ve věcech s těmito přímo souvisejícími. Tato komora je zřízena zákonem 523/1992Sb., o daňovém poradenství a komoře daňových poradců České republiky. Tento zákon rovněž upravuje činnost komory.

Aby osoba mohla poskytovat daňové poradenství, jako daňový poradce, je třeba, aby byla zapsána v seznamu daňových poradců vedeném komorou. Nebo aby tuto činnost vykonávala jako hostující daňový poradce. O hostujících daňových poradcích bude pojednáno dále. Nejprve se budeme věnovat daňovým poradcům zapsaným v seznamu daňových poradců. K zápisu do seznamu daňových poradců, a tím vůbec k možnosti vykonávat činnost jako daňový poradce je třeba splnit určité zákonem stanovené podmínky. Jednak musí složit kvalifikační zkoušku, to stanoví § 4 odst. 2. Dále pak musí splnit předpoklady k tomu, aby vůbec mohl být ke kvalifikační zkoušce připuštěn.

Podmínky pro připuštění ke zkoušce stanoví § 5 odst. 1. Kdo má zájem tuto zkoušku absolvovat musí pro to podat žádost o vykonání kvalifikační zkoušky adresovanou komoře. Komora pak má dvě možnosti jak s takovou žádostí naloží. Může buď žádost zamítnout či umožní tuto zkoušku vykonat (§ 5 odst. 5). K tomu aby tuto působnost v otázce kvalifikační zkoušky mohla komora vykonávat je jí zákonem v § 10 odst. 1 pís. e, upraven orgán, jímž je zkušební komise. Před tou se pak kvalifikační zkouška koná (§ 5 odst. 6). Na složení komise ač je orgánem komory má však sama komora omezený vliv. Jako již tradičně se u tohoto orgánu vyskytuje silný vliv státní správy na obsazení tohoto orgánu. Zákonem je totiž upraveno kdo a jaký počet členů komise jmenuje. A tak podle § 5 odst. 6 je určeno, že polovinu zkušební komise jmenuje ministerstvo financí ze zástupců státních finančních orgánů a z druhé poloviny je jmenována komorou z řad daňových poradců či jiných odborníků z této oblasti. Kromě tohoto vlivu na zkušební komisi je stejným ustanovením dáno pravidlo, že předsedou komise je vždy osoba z okruhu těch, které jmenuje ministerstvo. § 5 odst. 8 pak předsedovi svěřuje tu moc při rozhodování o složení či nesložení zkoušky, že jeho hlas, pokud se dospěje k rovnosti hlasů, má rozhodující váhu. V souhrnu těchto ustanovení tedy můžeme učinit závěr, že vliv na to kdo se stane či nestane daňovým poradcem má z velké části ministerstvo financí. K organizaci a průběhu této zkoušky je tak jako u předchozích komor oprávněna komora vydat, jako stavovský předpis, zkušební řád (§ 5 odst. 10). § 11 pís. e pak ukládá, že je možné tento řád vydat po dohodě s ministerstvem. Což ještě více posiluje postavení ministerstva v otázce kvalifikační zkoušky.

Komora zapisuje do seznamu i osoby, které vykonávají činnost na území ČR jako usazení daňoví poradci a také osoby z jiných států než je EU, na které se vztahuje možnost výkonu daňového poradenství podle mezinárodní smlouvy. Tyto zde uvedené osoby, pro to, aby mohli být zapsány do seznamu, nemusejí skládat kvalifikační zkoušku, jak o ní bylo napsáno výše. Vztahuje se však na ně nutnost uznání jejich odborné kvalifikace. Rovněž uznání odborné kvalifikace stejně jako kvalifikační zkoušku má na starosti komora. Komorou je v této záležitosti rozhodováno podle zákona u uznávání odborné kvalifikace (§ 8b odst. 2).

Další skupinou osob, které mohou vykonávat na území ČR poradenskou činnost, jsou tzv. Hostující daňoví poradci. Jde o osoby, které jsou usazené mimo území ČR a činnost zde vykonávají pouze dočasně nebo příležitostně. I hostující daňové poradce komora registruje v seznamu, splní-li podmínky pro výkon činnosti na území ČR podle zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace (§ 36a a 36b). Rovněž se na hostujícího

daňového poradce vztahuje možnost uložit mu disciplinární opatření a to i disciplinární opatření vyškrtnutí ze seznamu či pozastavení činnosti. Lze ho i vyškrtnout nebo mu pozastavit činnost i z jiných důvodů zákonem uvedených, které nemají původ v disciplinárním řízení (§ 7 odst. 6, § 8 odst. 6).

Tak jako komora zapisuje osoby do seznamu daňových poradců a od dne zápisu se osoba stává daňovým poradcem, tak komora daňového poradce může ze seznamu vyškrtnout a tímto dnem pak právo vykonávat daňové poradenství daňový poradce pozbývá (§ 4 odst. 5). Vedle vyškrtnutí ze seznamu pozbývá oprávnění konat činnost i v důsledku pozastavení jeho činnosti (§ 4 odst. 5 pís. a). Jak u pozastavení, tak u vyškrtnutí zákon upravuje, kdy tak komora učinit musí a kdy může. Zákon obsahuje jak skutečnosti, které vedou k vyškrtnutí či pozastavení činnosti, na něž komora žádný vliv nemá, tak případy kdy o tom komora přímo rozhoduje. Skutečnost, o které komora přímo rozhoduje a vede k pozastavení činnosti či vyškrtnutí ze seznamu, je uložení disciplinárního opatření vyškrtnutí ze seznamu či pozastavení výkonu. O disciplinárním opatření rozhoduje komora prostřednictvím svého orgánu k tomu zřízeného. Tímto orgánem je disciplinární komise komory. Komise rozhoduje na základě návrhu, který je jí předkládán dozorčí komisí komory. Zákonem je řízení upraveno velice střídě a ve zbytku je odkazováno jako u ostatních komor na disciplinární řád. U ostatních komor se však lze setkat s širší úpravou disciplinárního řízení v zákoně.

Dojde-li k vyškrtnutí či pozastavení výkonu činnosti, vzniká komoře povinnost, podle § 7 odst. 5 a § 8 odst. 5. Touto povinností je, o těchto skutečnostech informovat příslušný orgán jiného členského státu EU, ve kterém daňový poradce poskytuje daňové poradenství. A to jak v případech kdy daňový poradce ČR či usazený vykonává činnost v jiném státě EU, tak co se týče hostujícího daňového poradce.

Je-li osoba vyškrtnuta ze seznamu, musí odevzdat osvědčení (§ 6 odst. 9 pís. c), které jí bylo vydáno po zápisu osoby komorou do seznamu daňových poradců. Kromě tohoto osvědčení komora podle § 11 pís. j vydává svým členům doklady pro účely prokázání jejich kvalifikačních předpokladů v ostatních členských státech EU.

Tradiční oprávnění komory je pak možnost vydávat stanovky, volební řád, disciplinární řád a zkušební řád. Je jednou z povinností daňového poradce dodržovat tyto předpisy vydávané komorou.

Vůči daňovým poradcům má komora také to oprávnění, že stanovuje výši členských příspěvků, daňový poradce je totiž povinen platit tyto příspěvky, ze kterých je financována činnost komory ze zákona (§ 6 odst. 9 pís. f). Členské příspěvky jsou

jedním z příjmů komory, s nimiž tato hospodaří podle ročního rozpočtu.

Jelikož daňové poradenství je možné vykonávat jako samostatná fyzická osoba ale také ho mohou vykonávat obchodní společnosti, vede komora seznam těchto právnických osob podle § 9 odst. 2 pís. b. Společnosti vykonávají činnost prostřednictvím daňových poradců (§ 3 odst. 6). I tyto společnosti jsou samozřejmě povinny se řídit zákonem o daňových poradcích a předpisy vydávanými komorou. Takovéto osoby však nejsou členy komory, členy jsou pouze daňoví poradci prostřednictvím nichž je činnost vykonávána. Seznam společností lze najít na internetových stránkách komory www.kdpcr.cz, nebo je lze zjistit v kanceláři komory daňových poradců.

Komora má také za úkol chránit a prosazovat zájmy daňových poradců v ČR, podporovat daňové poradenství. K tomuto účelu komora mimo jiné předkládá státním orgánům návrhy na úpravu daňových právních předpisů a předpisů souvisejících. Podle článku 19 stanov, prezidium předkládá orgánům stanoviska komory k právním úpravám, nebo k jejich návrhům v oblasti daní a souvisejících předpisů. Bylo také ustanoveno odborné kolegium jako poradní orgán prezidia. Cílem je podpora komory v legislativním procesu, tzn. u připomínkových řízení a návrhů novel daňových zákonů v komunikaci s legislativní radou vlády a Parlamentem.

Zákonem je upravena v § 16 subsidiární použitelnost správního řádu v rozhodování komory. A sice pokud zákon nestanoví něco jiného. Tam tedy kde komora rozhoduje a není specifická úprava v zákoně, použije se správní řád. § 15 odst. 2 upravuje domáhat se u soudu ochrany před nečinností komory. Všude tam kde má komora povinnost rozhodnout může dotčená fyzická osoba domáhat se ochrany návrhem u soudu.

2.1.8 Komora patentových zástupců

Předposlední z komor, kde zákon předepisuje povinné členství, zde bude uvedena Komora patentových zástupců. Vznik, postavení a působnost této komory je upravuje zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví. Komora je podle zákona samosprávným sdružením všech patentových zástupců a právnickou osobou (§ 3 odst. 1 a 2). Za sídlo komory určuje zákon Brno. Jestliže v předchozí větě bylo napsáno, že komora je samosprávným sdružením všech patentových zástupců, je třeba také napsat, jak se osoba patentovým zástupcem stane. Na tom má totiž i komora určitý podíl. O tom kdo je patentovým zástupcem je pojednáno v § 7 odst. 1. Tento paragraf stanoví, že patentovým zástupcem je ten kdo je zapsán v seznamu patentových zástupců. Seznam pak je veden komorou.

Aby však mohla být osoba zapsána do seznamu a stát se tak patentovým zástupcem, musí splnit řadu podmínek. Tyto podmínky jsou stanoveny zákonem v § 8. Jednou z těchto podmínek je v § 8 odst. 1 pís. g, složení odborné zkoušky patentového zástupce. V úpravě odborné zkoušky patentového zástupce se setkáme s rozdílem odlišujícím tuto zkoušku od obdobných zkoušek u ostatních komor, o nichž bylo již pojednáno v předchozím textu a pojednáno ještě bude. Převážně je zvykem, že odbornou zkoušku měla na starost samotná komora, která tuto zkoušku zajišťovala a organizovala a byla prováděna před jejím orgánem. V úpravě odborné zkoušky patentových zástupců však komora takovouto pravomoc nemá. § 11 odst. 2 stanoví, že odborná zkouška se skládá u Úřadu průmyslového vlastnictví před zkušební komisí. Znění § 11 však určitý vliv komory na odbornou zkoušku ponechává. Komora má vliv na jmenování zkušebních komisařů. Komisaře sice jmenuje předseda Úřadu průmyslového vlastnictví ale po projednání s komorou. Navíc polovina zkušebních komisařů je z řad patentových zástupců (§ 11 odst. 3). Stejně tak ve složení zkušební komise, která je vybírána ze zkušebních komisařů musí mít nadpoloviční zastoupení komisaři jmenovaní z řad patentových zástupců. Komora má rovněž ten vliv, že stanovuje po dohodě s Úřadem průmyslového vlastnictví rozsah otázek, podmínky výkonu a podrobnosti o průběhu odborných zkoušek (§ 65 odst. 3).

Komora patentových zástupců vede krom seznamu patentových zástupců ještě řadu dalších seznamů. Jde například o seznam asistentů patentových zástupců. Stejně jako patentový zástupce je jen ten kdo je zapsán v seznamu těchto, také asistentem je pouze osoba zapsaná v seznamu asistentů. Asistenta zapisuje komora na základě písemné žádosti (§ 47 odst. 3). I vůči asistentům má komora, stejně jako vůči patentovému zástupci, má komora disciplinární pravomoc.

Další seznamy, které komora vede je seznam sdružení patentových zástupců a seznam společností patentových zástupců (§ 4 odst. 1 pís. d, e). Také tyto formy musí proto, aby mohli vykonávat svou činnost být zapsány v příslušném seznamu komory. Komora vede rovněž seznam usazených zahraničních patentových zástupců a usazených zahraničních organizačních forem (§ 4 odst. 1 pís. b, f). Také tyto musí být, aby mohli vykonávat činnost na území ČR v dané profesi, zapsáni v daném seznamu vedeném komorou. Usazený patentový zástupce musí pro zapsání do seznamu podat žádost o uznání své odborné kvalifikace. Kvalifikaci uznává komora podle zákona o uznávání odborné kvalifikace⁸¹ a také podle sněmem přijatého předpisu, jímž jsou pravidla pro

81 Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace

uznávání způsobilosti pro výkon povolání patentového zástupce. Tímto stavovským předpisem upravuje komora průběh řízení a další nutné podrobnosti. Usazenému zahraničnímu patentovému zástupci může být, při uznání kvalifikace, komorou přikázáno složení rozdílové zkoušky (§ 27 odst. 3). Na tuto zkoušku se použijí ta ustanovení jako na odbornou zkoušku patentových zástupců jak již o ní bylo psáno výše.

Jednotlivé seznamy vedené komorou tvoří rejstřík patentových zástupců (§ 4 odst. 1). Tento rejstřík je veřejně přístupný a každý do něj může nahlížet a pořizovat si z něj výpisy a kopie (§ 6 odst. 1). Osobám zapisovaným do jednotlivých seznamů plyne ve vztahu k tomuto zápisu povinnost sdělovat komoře řadu informací o údajích zapisovaných do rejstříku (§5).

Jak již bylo několikrát napsáno u ostatních komor i zde je to také třeba zopakovat. Zápis do seznamu není nezvratnou definitivou toho, že zapsaný bude, na základě této skutečnosti moci vykonávat svou činnost po celou dobu zápisu, nebo že zápis by nemohl být zrušen. Zákon upravuje možnost pozastavení oprávnění k činnosti patentového zástupce. A sice v § 14 jsou upraveny skutečnosti, kdy komora obligatorně pozastaví výkon činnosti. V § 15 jsou pak upraveny skutečnosti pro fakultativní pozastavení oprávnění k výkonu činnosti patentového zástupce. O skutečnosti pozastavení oprávnění k výkonu činnosti musí komora učinit záznam do seznamu a patentového zástupce musí komora písemně vyrozumět (§ 14 odst. 4, § 15 odst. 2). Komoře je stejně tak jako je jí svěřeno rozhodnutí o pozastavení, svěřena i možnost rozhodnout o zrušení tohoto pozastavení (§ 16 odst. 2). Vedle pozastavení může komora i vyškrtnout ze seznamu. A stejně jako u pozastavení jsou i u vyškrtnutí upraveny skutečnosti kdy musí a kdy může (§ 18 odst. 2, 3; § 19 odst. 1). I zde je toto vyškrtnutí zaznamenáno do seznamu. Pozastavení a vyškrtnutí se může týkat i zahraničních patentových zástupců konajících v ČR tuto činnost. U nich však lze ještě pozastavit či vyškrtnout ze seznamu i tehdy došlo-li k těmto skutečnostem v jejich domovském státě (§ 20). A naopak o skutečnostech vzniklých v ČR musí komora informovat příslušný orgán jejich domovského státu (§ 21).

Skutečnostmi, které vedou k pozastavení či vyškrtnutí a na něž má komora přímý vliv je uložení disciplinárního opatření pozastavení výkonu činnosti nebo disciplinárního opatření vyškrtnutí ze seznamu. V disciplinárním řízení lze samozřejmě uložit i jiná disciplinární opatření. Ti, jež se zapisují do seznamu, jsou disciplinárně odpovědní a sice za závažné či opětovné porušení povinností stanovených ať už zákonem nebo

profesními předpisy (§ 49 odst. 2). Disciplinární řízení lze zahájit na návrh. Osoby k tomuto návrhu oprávněné jsou předseda dozorčí komise nebo jím pověřená osoba (§ 50 odst. 1). Dále také předseda Úřadu průmyslového vlastnictví podle § 64 odst. 1. Předseda dozorčí komise je k tomuto návrhu oprávněn z toho důvodu, že právě dozorčí komise jako orgán komory má za úkol, podle § 61 odst 3 pís. b, dohlížet na řádný výkon činnosti patentových zástupců. Měla by, tudíž být prvním kdo získá poznatek o skutečnostech, které by mohli vést k zahájení disciplinárního řízení. O návrhu pak rozhoduje v disciplinárním řízení disciplinární komise (§ 62 odst. 3 pís. a). Řízení je také upravováno jak je u komor zvykem, vedle zákona, taktéž disciplinárním řádem komory (§ 54) přijímaným sněmem komory (§ 58 pís. b).

Další činností komory je ustanovování náhradníků patentovým zástupcům. A sice tak učiní předseda komory (§ 60 odst. 2 pís. c). Podrobnosti pak stanoví sněm přijatým profesním předpisem, jímž jsou „Pravidla pro ustanovování náhradníka patentového zástupce“. Zástupce je ustanovován tehdy, pokud patentový zástupce nemůže konat svou činnost a neučinil sám opatření k ochraně práv svých klientů. V těchto případech nečinnosti patentového zástupce tedy ustanovuje komora náhradníka a rovněž určuje náhradu, která za to náhradníkovi ze strany původního zástupce přísluší. Komora má rovněž povinnost činit opatření k ochraně klientů, byl-li jejich patentový zástupce vyškrtnut ze seznamu. Při úmrtí patentového zástupce komora navrhuje soudu nového patentového zástupce ke správě části dědictví, jež zemřelý zástupce používal ke své činnosti. Problematika zástupce je zákonem upravena v § 39.

Každý patentový zástupce má povinnost být při své činnosti pojištěn a to po celou dobu výkonu své činnosti s jednou výjimkou (§ 42 odst. 1 a 2). Komora, ve vztahu k pojištění, stanovuje svým profesním předpisem přijatým sněmem, minimální výši pojištění (§ 42 odst. 3). Nedostatek ve splnění této pojišťovací povinnosti může vést až k vyškrtnutí ze seznamu, což, jak už bylo uvedeno, provádí komora a rozhoduje o tom představenstvo (§ 59 odst. 3 pís. a). K vyškrtnutí však může dojít až poté co na tento nedostatek byl upozorněn a nenapravit ho (§ 19 odst. 1 pís. c).

Komora hospodáří podle rozpočtu schvalovaného sněmem komory (§ 58 pís. g). Zákonem jsou stanoveny příjmy, které pak komora používá na svou činnost. Těmito příjmy jsou výnosy z pokut, příspěvky patentových zástupců, poplatků za podání žádosti o uznání odborné kvalifikace, poplatků za zápis do seznamu. Výši příspěvku může stanovit komora sama resp. Sněm (§ 44 odst. 1 a § 58 pís. c). Představenstvo pak může na žádost patentového zástupce snížit nebo prominout (§ 44 odst. 2). Nezaplacení

příspěvku může vést k vyškrtnutí ze seznamu (§ 19 odst. 1 pís. b), a to tehdy nezaplatili příspěvek ani poté co k tomu byl komorou vyzván. K problematice příspěvku a pojištění byl sněmem přijat profesní předpis „Příspěvkový a pojišťovací řád“.

Komora patentových zástupců, tak jako ostatní komory vydává své stavovské předpisy. § 58 uvádí některé z těch, které sněm přijímá. Jsou to disciplinární řád, o kterém již byla zmínka, pravidla profesní etiky, volební řád, organizační řád a další. Také tato komora musí své stavovské předpisy předkládat ke kontrole. Zde však ne ministerstvu ale jinému ústřednímu orgánu státní správy, kterým je Úřad průmyslového vlastnictví (§ 64 odst. 2). Předseda tohoto úřadu má také oprávnění, jako u ostatních komor ministr, a může podat návrh k soudu na jeho zrušení, má-li pochybnosti o tom, že je předpis komory v souladu se zákonem či předpisem práva EU (§ 64 odst. 3).

Mimo předpisů, které již byly zmíněny, vydává sněm komory i další profesní předpisy stanovící práva a povinnosti patentových zástupců. Například v oblasti vedení dokumentace o činnosti patentového zástupce stanoví komora profesním předpisem rozsah v jakém má být dokumentace vedena (§ 43). Jde o spisový a skartační řád komory a pravidla o dokumentaci o poskytování služeb patentových zástupců. Rovněž byl komorou přijat řád o výchově asistentů a smírčí řád. Smírčí řád upravuje smírčí řízení vedené komorou (předsedou nebo členem představenstva) za účelem smírného vyřízení sporu⁸² mezi patentovými zástupci a asistenty. Tyto osoby mají povinnost, ještě předtím než zahájí o sporu soudní řízení, využít smírčího řízení před orgánem komory.

Ve společných ustanoveních zákona v § 66 zákon stanoví subsidiární použití správního řádu na řízení, jež upravuje zákon o patentových zástupcích. Tedy všude tam kde není řízení upraveno zákonem nebo stavovským předpisem jinak se použije správní řád. Stavovským předpisem proto, jelikož stanoví-li zákon, že oblast upraví stavovský předpis, jde již o jinou úpravu, kterou stanovil zákon. Vnitřní předpisy však většinou správní řád používají jako svůj inspirační zdroj.

2.1.9 Komora auditorů České republiky

Poslední komorou s povinným členstvím, předtím než přejdeme k popisu komor s nepovinným členstvím, je ta, jejíž název je uveden v nadpisu. Právní úpravu najdeme v zákoně č. 92/ 2009 Sb., o auditorech. Můžeme si přitom povšimnout, že tato úprava patří mezi komorami k nejmladší. Tento zákon nahradil úpravu předchozí, již byl zákon č. 254/2000Sb., o auditorech. Jak se lze dočíst v důvodové zprávě k návrhu zákona, byla

82 Spor se musí týkat, dle § 45, činnosti v oblasti patentové

nutnost nahradit úpravu následkem přijetí nové směrnice evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES⁸³. „Tato směrnice přinesla takové změny, které by novelou současného zákona (254/2000 Sb.) měly negativní dopad na jeho strukturu a přehlednost.“⁸⁴

Osoba, aby se stala auditorem, musí splnit řadu podmínek. Po jejich splnění pak takové osobě vydá komora oprávnění k výkonu auditorské činnosti a zapíše osobu do seznamu auditorů. Tím se osoba stává auditorem a je pak oprávněna vykonávat auditorskou činnost. Komora zapíše do seznamu automaticky každého, kdo splní zákonné požadavky k tomu, aby se mohl stát auditorem a složí slib do rukou viceprezidenta komory (§ 4 odst. 4). Jednou z podmínek pro získání auditorského oprávnění je složení auditorské zkoušky. Auditorská zkouška se skládá před zkušební komisí, která je jmenována a odvolávána Radou pro veřejný dohled nad auditem (§ 8 odst. 6). O této Radě bude pojednáno později. I komoře však zůstal zachován určitý vliv na auditorskou zkoušku. Především sněm komory vydává zkušební řád jako svůj vnitřní předpis (§ 33 odst. 2 pís. b). Předpis stanovuje podrobnosti organizačního zajištění zkoušky (§ 8 odst. 7). Dále komora také stanovuje termíny, ve kterých je možné auditorskou zkoušku skládat (§ 8 odst. 5). Komoře rovněž přísluší rozhodovací pravomoc podle § 8 odst. 3 ve vztahu k osvobození od části auditorské zkoušky. Podrobnosti jsou pak stanovené v § 7 zkušebního řádu komory auditorů. Komora auditorů je také uznávacím orgánem co se týče odborné kvalifikace auditorů z jiných členských států EU. Komora v těchto případech postupuje podle zákona o uznávání odborné kvalifikace, což stanoví § 10 odst. 2. Těmto osobám pak komora vydává auditorské oprávnění. Komoře musí být oznámeno, pokud by auditor z jiného státu EU chtěl vykonávat tuto činnost dočasně nebo příležitostně (§ 10 odst. 4). O těchto osobách vede komora evidenci (§ 10 odst. 7). Komora vede rovněž v seznamu informace o auditorech ze třetích zemí, jimž je umožněna tato činnost na území ČR, a informace o auditorských společnostech. I auditorovi ze třetí země vydá komora auditorské oprávnění a zapíše ho na jeho žádost, dle § 47, do seznamu auditorů.

S auditorskou činností má spojitost i osoba asistenta auditora. Jde o osobu, kterou zapíše komora do seznamu asistentů (§ 28 odst. 1). Seznam rovněž jako ony předchozí vede komora. Všechny osoby, o nichž vede komora seznamy, jsou ze zákona povinny sdělovat komoře informace o změnách v údajích zapisovaných do seznamu (§ 11 odst. 6 nebo § 30 odst. 4).

83 O povinném auditu ročních konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660EHS a o zrušení směrnice Rady 84/253/EHS

84 Sněmovní tisk k návrhu zákona o auditorech 517/0

Komoře je umožněno rozhodovat o dočasném zákazu či o trvalém zákazu výkonu auditorské činnosti (§ 6 a 7). To má úzkou návaznost na disciplinární řízení, neboť právě v tomto procesu lze toto kárné opatření uložit. Jsou však další skutečnosti uvedené v zákoně, které vedou k dočasnému či trvalému zákazu výkonu činnosti. O nich však komora nerozhoduje, pouze reaguje na nastalou situaci a činí o tom záznamy do jí vedených seznamů. Došlo li k těmto skutečnostem, potom může komora rozhodnout o opětovném vydání auditorského oprávnění (§ 6 odst. 6, § 7 odst. 6). Naposledy zde uvedené paragrafy je nutno číst v souvislosti s § 50, který v tomto případě odkazuje na subsidiární postup podle správního řádu. Mimo kárné řízení může také komora rozhodnout o trvalém zákazu činnosti auditora podle § 7 odst. 4. Jde o případy, kdy auditor prováděl auditorskou činnost v době dočasného zákazu výkonu auditorské činnosti nebo pozbyl dobrou pověst. V tomto případě pak komora postupuje také podle § 50 dle správního řádu, stejně jako při opětovném vydávání auditorského oprávnění viz výše.

Již byla řeč o tom, že komora může v kárném řízení rozhodnout o dočasném či trvalém zákazu výkonu auditorské činnosti. Není to však jediné co může komora v kárném řízení uložit. V kárném řízení se rozhoduje, jaké kárné opatření se auditorovi za jeho provinění uloží. Opatření lze uložit podle § 25 „za zaviněné porušení povinnosti stanovené tímto zákonem (93/2009Sb.) zákonem o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, etickým kodexem, vnitřními předpisy nebo auditorskými standardy.“ Kárné řízení je samozřejmě upraveno v zákoně o auditorech v § 26 a také komora, jako již tradičně se s tím setkáváme u komor, přijímá vnitřní předpis, jímž je kárný řád komory. Orgánem komory, který kárné řízení provádí je kárná komise. Ta je volená sněmem auditorské komory, což stanoví § 2 odst. 1 kárného řádu, § 7 odst. 2 statutu komory pak určuje počet členů na 7 a 3 náhradníky. Kárné řízení lze zahájit podle § 26 buď na návrh, nebo i bez návrhu. Oprávněnými osobami k podání návrhu jsou pak ministr financí, dozorčí komise, člen Prezidia, orgán státního dozoru což je u komory Rada pro veřejný dohled na auditem, nebo Česká národní banka. Zákon § 50 a kárný řád v § 28 upravují subsidiární použitelnost správního řádu na kárné řízení tam, kde není zákonem či kárným řádem stanoveno něco jiného. I kárný řád samotný ve svém textu často ke správnímu řádu odkazuje což vzhledem k tomu, že obsahuje i ustanovení jeho subsidiární použitelnosti je nadbytečné. Oprávnění k podání návrhu na zahájení kárného řízení, které má dozorčí komise komory vyplývá ze zákonného předurčení úkolů, které vykonává. Těmito úkoly jsou organizace a řízení systému

kontroly kvality auditu, kontrola dodržování zákona a vnitřních předpisů komory všemi auditory, auditorskými společnostmi a asistenty auditora. Jde tudíž o činnost, při které dozorčí komise získává poznatky vedoucí k možnému návrhu na zahájení kárného řízení. Její činnost kromě zákona upravuje rovněž sněmem komory přijatý vnitřní předpis, jímž je dozorčí řád. Již byl výše zmínka o kontrole kvality auditu, kterou dozorčí komise kvality provádí. Zákonem je kontrola kvality auditu upravena v § 24 a rovněž ji upravuje dozorčí řád. Účelem kontroly kvality je kontrola toho zda auditoři postupují při své činnosti podle mezinárodních auditorských standardů, standardů vydávaných komorou a etického kodexu (§ 24 odst. 1). To je samozřejmě zákonná povinnost všech auditorů podle § 21 odst. 1. Komora o této činnosti jednou ročně vydává souhrnnou zprávu. Tu také doručuje Radě pro veřejný dohled na auditem (§ 24 odst. 11).

Jako tradiční je možné označit další oprávnění, které je svěřeno každé komoře. Komora auditorů v tomto není výjimkou. Tímto oprávněním je možnost vydávat své vnitřní předpisy, ve kterých mohou i ukládat povinnosti osobám, jejichž činnost spadá do zájmu komory. Komora vydává, resp. její sněm, statut komory, auditorské standardy a další vnitřní předpisy, jimiž jsou etický kodex, jednací řád sněmu, volební řád sněmu, zkušební řád, příspěvkový řád, dozorčí řád, kárný řád a další. A opět jako u ostatních komor má komora auditorů povinnost předkládat své vnitřní předpisy a auditorské standardy vyšší autoritě. Tím komu je povinna komora je zde Rada pro veřejný dohled nad auditem. Tento orgán je zřízen rovněž zákonem o auditorech, konkrétně ustanovením zákona v § 37 odst. 1. Dle § 38 odst. 2 pís. f, h komora s Radou projednává změny a návrhy vnitřních předpisů komory před jejich schválením. Poté kdy již je předpis schválen a předložen může Rada navrhnout komoře jeho změny. Pokud komora nevyhoví a nepřistoupí na navržené změny a předpis je v rozporu se zákonem či jiným právním předpisem může Rada podat návrh na jeho zrušení k soudu. Vůči Radě má komora ještě řadu dalších povinností vedle předkládání jí vydaných předpisů. Dále, podle § 31 odst. 2 pís h, má komora informovat Radu v případech kontaktu s orgánem dohledu jiného členského státu nebo je kontaktována ve smyslu spolupráce. Dále, podle § 31 odst. 3, podává komora na žádost Rady kopie dokumentů souvisejících s dohledem, který vykonává Rada či v případech kdy je Rada odvolacím orgánem. Rovněž komora předkládá Radě zprávy o kontrole kvality. Komora také musí spolupracovat s Radou veřejného dohledu a spolupráce Rady s orgány dohledu jiných členských států EU a třetích zemí (§ 31 odst. 4). Dalším vztahem mezi komorou a

Radou je informační povinnost dozorčí komise o své činnosti. Dále komora musí doručovat radě roční zprávy o kontrole kvality (§ 24 odst. 1), neboť Rada, dle § 38 odst. 2 pís. i, dohlíží nad prováděním kontroly kvality auditu. § 38 také upravuje řadu dalších oprávnění Rady vůči komoře. Například Rada kontroluje dodržování zákona, vnitřních předpisů, auditorských standardů ze strany orgánů komory. Kontroluje organizaci a provádění vzdělávání auditorů prováděného komorou. V neposlední řadě také kontroluje uplatňování disciplinárních a sankčních opatření komorou. Rada je také odvolacím orgánem proti rozhodnutí komory.

2.2 Komory s nepovinným členstvím

2.2.1 Hospodářská komora České republiky, Agrární komora České republiky

Třetím zákonem a posledním upravujícím více jak jednu komoru je zákon 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Také těmito komorami, stejně jako v předchozích případech kdy zákon upravoval více jak jednu komoru, se budeme na tomto místě zabývat společně. Tyto dvě komory mají tu zásadní odlišnost, že členství v nich není povinné. § 5 dotčeného zákona to stanoví v odstavci třetím, kdy věta první říká „členství podnikatelů v komoře je dobrovolné.“ V předchozích případech komor jsme si zvykli na to, že členství bylo povinné a jen ten kdo byl členem komory, mohl vykonávat danou činnost. Toto zde v důsledku dobrovolného členství odpadá. Činnosti, kterým se věnují tyto komory, mohou vykonávat osoby bez ohledu na to, zda členem komory jsou nebo ne.

Obě komory jsou ze zákona právníckými osobami založenými k podpoře podnikatelských aktivit v zemědělství, potravinářství a lesnictví a ochraně zájmů a zajišťování potřeb svých členů (Agrární komora). Hospodářská komora pak v oblasti podnikatelských aktivit, které nespadají do okruhu aktivit agrární komory. Zákonem jsou stanovena i sídla obou komor. Hospodářská komora sídlí v Praze, Agrární komora pak v Olomouci. V § 3 zákona je upraveno územní členění komor. Komory jsou tvořeny okresními komorami. Okresní komory jsou rovněž právníckými osobami. Hospodářskou komoru tvoří také začleněná živnostenská společenstva a Agrární komoru začleněná zemědělská, potravinářská a lesnická společenstva. Tot' dalším rozdílem oproti ostatním komorám, jejichž členy mohou být pouze fyzické osoby.

Na činnost komory je třeba finančních prostředků. Tyto zajišťuje zákon, kdy stanoví, že příjmy tvoří členské příspěvky, dotace dary a jiné příjmy (§ 18 odst. 4). Výši členských příspěvků svých členů schvaluje pak sama komora, jakož i způsob placení. Toto je stanoveno příspěvkovým řádem, jehož vydávání patří do působnosti sněmu komory a sice podle § 13 odst. 2 pís. d). Podle téhož může rozhodnout i o udělení výjimek z jejich placení. S těmito příjmy pak komora hospodaří na základě svého rozpočtu (§ 18 odst. 2). Rozpočet je schvalován ročně a to sněmem komory (§ 13 odst. 2 pís. d). Okresní komory jsou na tento rozpočet navázány.

Komory (jejich sněm), na základě § 13 odst. 2, mohou stejně jako v případech ostatních komor přijímat své vnitřní předpisy například volební řád, jednací řád. Komory rovněž přijímají svůj statut. Statut komory má upravit vztahy komory k okresním komorám, které neupravuje zákon (§ 3 odst. 6) a působnost okresních komor a společenstev (§ 4 odst. 2). Okresní komory rovněž mohou přijímat svůj statut, který však musí být v souladu se statutem komory.

Do působnosti komor dále patří, podle § 4, vydávání vyjádření a odborných stanovisek, dále spolupracuje s orgány státní správy v zajišťování informačního servisu, profesního vzdělávání a forem rekvalifikace a při řešení problémů zaměstnanosti. Také komory vystavují osvědčení o skutečnostech důležitých v právních vztazích, které vznikají v mezinárodním obchodě. Ze zákona pak mají tato osvědčení povahu veřejných listin. Komory také zřizují stálé smírčí komise k předcházení obchodních sporů mezi svými členy. Komory dbají, aby členové komory vykonávali podnikatelskou činnost odborně a v souladu s obecně závaznými předpisy. Zákon však ve svých ustanoveních nedává komoře oprávnění vést se svými členy disciplinární řízení při porušení jejich povinností. Za porušení povinností člena komory, jak je stanoví § 6 odst. 2, tak může následovat jen vyloučení z komory, o kterém rozhoduje představenstvo okresní komor (§ 9 odst. 4 pís. b). To však nemá vliv, vzhledem k tomu, že oprávnění vykonávat činnost neplyne z členství v komoře, na možnost dalšího výkonu podnikatelské činnosti.

I v otázce dohledu na činnost těchto komor lze shledat jak prvky podobnosti s ostatními komorami, tak určitou odlišnost od těchto. Dohled, jak jej upravuje § 20 zákona, předurčuje nutnost předkládat schválený statut, jednací, volební a příspěvkový řád komory. Tato nutnost předkládání předpisů komory je společná s ostatními komorami. Hospodářská a Agrární komora však na rozdíl od předchozích, které předkládali své stavovské předpisy převážně ministerstvům či jiným ústředním orgánům státní správy, předkládají stavovské předpisy vládě České republiky. Vládě je dána pravomoc k tomu,

že po předložení tyto předpisy neschválí. Zákon říká v § 20 odst. 2, že je nepotvrdí. Pokud i přes toto nepotvrzení by komora nesjednala nápravu, musí vláda předložit věc poslanecké sněmovně k rozhodnutí. Zákon však používá z důvodu doby jeho přijetí pojem Česká národní rada.

Část čtvrtá zákona upravuje ještě jednu odchylku od předchozích úprav komor. Touto odchylkou je v § 19 odst. 1 zřízení stálého rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR. Rozhodčí soud je nezávislým orgánem. Vztah Hospodářské komory ČR a Agrární komory ČR k soudu je v zákonem stanovené kompetenci těchto komor jmenovat předsednictvo soudu. Ostatní záležitosti, podle § 19 odst. 4 již rozhoduje samo předsednictvo soudu.

Hospodářská a Agrární komora může také, dle článku 5 odst. 1 pís. f Legislativních pravidel vlády, připomínkovat návrhy věcných záměrů zákonů. Připomínkovat může rovněž návrhy nařízení vlády (čl. 13 Legislativních pravidel vlády) a vyhlášky (čl. 16). Toto oprávnění má tam, kde by se věcný záměr týkal právní regulace podnikání. Nemá však tu moc aby své připomínky mohla označit jako zásadní⁸⁵. Připomínky mají pouze povahu návrhu a orgán, který věcný záměr předložil, jim nemusí vyhovět. I přesto je to velmi výrazná možnost jak promluvit do legislativního procesu, která náleží pouze vybraným institucím.

3. Občanská sdružení versus Komory

V poslední kapitole této práce bude řeč o občanských sdruženích. V některých případech lze totiž, bez bližšího pohledu na tato uskupení, dojít k mylnému závěru, že by mohlo jít o komory, jak byly popsány výše. K pomýlení by mohlo dojít zejména tam, kde označení občanského sdružení je zavádějící a sdružení má v názvu slovo „komora“. Také tam, kde je příbuznost mezi profesemi osob sdružujících se v občanském sdružení a v komoře. Především tedy půjde o to, abychom naznačili rozdíly mezi komorami a občanskými sdruženími. Dále pak bude pojednáno o některých občanských sdruženích, jež ve svém názvu mají rovněž označení „komora“. Dále budou uvedena některá ze sdružení, ve kterých se sdružují profese příbuzné k těm, o nichž bylo psáno výše v kapitolách o jednotlivých komorách.

Co se týče rozdílů mezi těmito právními osobami, bude o nich pojednáno ve vztahu k těm prvkům, které byly označeny v kapitole 1.5 jako projev veřejnoprávnosti.

⁸⁵ Označení připomínky za zásadní vede k nutnosti projednání a odstranění rozporu, nevyhověl li by návrhovateli takto označeným připomínkám (čl. 5 odst. 8 Legislativních pravidel vlády).

Právo pokojně se sdružovat a tím pádem vytvářet spolky je umožněno každému. Toto právo plyne z článku 20 Listiny základních práv a svobod. „Právo svobodně se sdružovat má podle čl. 20 Listiny dvě formy, a to formu spolku, společnosti a jiného sdružení (odst.1), resp. formu politické strany nebo politického hnutí (odst. 2).“⁸⁶ Zde se však budeme věnovat pouze spolkům vznikajícím podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Sám zákon obsahuje, ve svém § 1 odst. 3, výčet těch sdružení osob, na něž se nevztahuje. Zákon se tak nevztahuje na politické strany a hnutí, sdružování mající za cíl výdělečnou činnost nebo zajištění řádného výkonu povolání (mezi ně patří komory, o nichž bylo psáno v předchozích kapitolách) a také se nevztahuje na církve a náboženské společnosti. „Spolek je dobrovolné a trvalé sdružení se několika osob k dosažení nějakého životního účelu, jež tvoří právnickou osobu.“⁸⁷ I v dnešní právní úpravě lze všechny tyto prvky najít. Odlišnost od komor pak lze v tomto vymezení spatřovat v dobrovolnosti sdružování. Dnes je zákonem dobrovolnost upravena v § 3 odst. 1, který stanoví „Nikdo nesmí být nucen ke sdružování, k členství ve sdružení ani k účasti na jejich činnosti. Ze sdružení může každý také svobodně vystoupit.“ V komorách je pak převážně členství nucené, chtějí-li osoby vykonávat danou činnost. Jednoznačnou odlišnost v tomto bodě nám však nabourává právní úprava Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky, v nichž je členství dobrovolné. Od dobrovolnosti se pak dále odvíjí to, jakým způsobem občanské sdružení vzniká. U občanských sdružení najdeme jako u jiných soukromoprávních korporací dvoufázový způsob vzniku. Těmito dvěma fázemi je založení a vznik. Na to, zda bude občanské sdružení založeno, má stát pouze ten vliv, že jeho právní řád umožňuje vznik sdružení. Pokud je toto umožněno nemá pak další vliv na to, zda osoby sdružení založí. Záleží tak čistě na tom jestli osoby budou mít potřebu občanské sdružení založit, či ne. I když ale je vůle ke vzniku ponechána na osobách stát by měl mít zájem na podpoře činnosti občanských sdružení. A to především z toho důvodu, že občanská sdružení mohou „vzájemnou svépomocí více osob fyzických (dnes však mohou být členy i osoby právnické) povznést buď tělesný a duševní vývoj jednotlivců, buď napomáhati k dosažení jednotlivých, stále rostoucích úkolů státních všude tam, kde moc státu dosud plně nepůsobí. Již z toho důvodu potřebí, aby také stát života spolkového sobě všímal,

86 Klíma, Karel. *Ústavní právo*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, str. 347

87 Laštovka, K. *Československé správní právo: Část zvláštní. I. díl*. Praha: Melantrich, 1936, str. 64, (podobně též: Pošváv, J., *Správní právo: Výtah ze zvláštní části*. 2. rozšířené vydání. Brno: ČSAS Právnick, 1947, str. 8)

*jej podporoval a oň péči měl.*⁸⁸ Pokud se tedy nejméně tři osoby rozhodnou založit občanské sdružení, sepíší stanovy, předloží návrh na registraci se všemi zákonnými náležitostmi a ministerstvo nezjistí důvody k odmítnutí registrace, zaregistruje ministerstvo občanské sdružení. Dnem registrace pak vzniká občanské sdružení (§ 6 odst. 1). Způsob vzniku je tak další odlišností oproti komorám, jež vznikají zákonem nikoli tedy na základě zákona, a stát tak má přímý vliv na to jaká komora bude do našeho právního řádu zavedena. Odlišnost je i v tom, že občanských sdružení může vzniknout i několik pro tentýž obor. Nemusí tedy být, jako u komor, koncentrace všech osob vykonávající určitou činnost v jednom sdružení. Lze tak najít různá občanská sdružení věnující se témuž oboru. S otázkou vzniku je spojen i v budoucnu možný zánik. Ten kdo má vliv na vznik má zároveň i možnosti rozhodnout o zániku. U občanských sdružení stejně jako vznik i zánik stojí na principu dobrovolnosti. Nebo ho může rozpustit rozhodnutím ministerstvo vnitra, zjistí li, že sdružení vyvíjí činnost v rozporu se zákonem o sdružování občanů. Naproti tomu u komor by byl zánik možný zase pouze tehdy, kdyby zákon tento zánik upravil.

Další oblastí, na které lze vyzorovat odlišnost mezi komorami a občanskými sdruženími je v otázce výkonu veřejné moci. U komor byl výkon veřejné moci popsán jako možnost vydávání stavovských předpisů a stanovovat jimi práva a povinnost, vedení disciplinárního řízení a ukládání disciplinárních opatření a rozhodovat o právech a povinnostech svých členů, které jim plynou ze zákona a ze stavovských předpisů. Občanským sdružením není umožněno vydávat takové předpisy, jako jsou u komor předpisy stavovské. Mohou přijímat pouze předpisy podobné. Těmito předpisy nemohou ukládat svým členům povinnosti a práva. Dle § 3 odst. 3 zákona o sdružování, je možné práva a povinnosti členů sdružení upravit pouze stanovami. Rovněž není možné, aby občanské sdružení ukládalo povinnosti osobám jiným než svým členům (§ 5 zákona o sdružování). U komor se stanovují práva a povinnosti jejich statutárními předpisy a vztahují se i na osoby, které nejsou členy komory. Tyto osoby „*však vždy mají k příslušnosti ke společenství nějaký kvalifikovaný vztah.*“⁸⁹ Občanským sdružením rovněž nepřísluší na rozdíl od komor, vykonávat disciplinární řízení a ukládat tresty za porušení zákona či stanov. Pouze, pokud by došlo k porušení ve stanovách upravených povinností, může občanské sdružení rozhodnout, že členství zaniká.

Dalším prvkem pravidelně se vyskytujícím u komor a u občanských sdružení

88 Čáslavský, K. *O veřejnoprávním postavení spolků*. Praha: K. Čáslavský, 1894, Str. 3

89 Staša, J. Statutární normotvorba profesní a akademické samosprávy. In *Nové jevy v právu na počátku 21. století. III., Proměny veřejného práva*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2009. Kapitola 6.8, str. 372-382

neznámým je zostřený dohled ze strany státu na jejich činnost. Jde především o to, že občanská sdružení nevykonávají takovou činnost, na kterou by musel stát dohlížet ve zvýšené míře, jako je tomu u komor. Činnost státu vůči občanským sdružením spočívá v tom, že návrh na registraci se podává u ministerstva vnitra, které pak vede registrační řízení. V něm ministerstvo přezkoumává, jestli stanovy sdružení jsou v souladu se zákonem o sdružování. Bylo-li by tomu tak, nemusí ministerstvo registraci provést. Proto i při změnách stanov musí občanské sdružení změnu stanov oznámit ministerstvu a ministerstvo opět zkoumá, zda jsou změny stanov v souladu se zákonem o sdružování. Není-li tomu tak, může to vést, při neodstranění nesouladu k rozpuštění občanského sdružení. Se zostřeným dohledem státu na činnost komor souvisí i jmenování některých orgánů komor ministerstvy. Podrobnosti o tom obsahují kapitoly věnované jednotlivým komorám. U občanských sdružení nic takového nenajdeme. Orgány sdružení, způsob jejich ustanovování, určení orgánů a oprávněných jednat jménem sdružení upravují stanovy, což vyplývá z § 6 odst. 2 pís. d. Je tedy plně na členech sdružení jak si tuto otázku upraví ve svých stanovách.

3.1 Komora soudních znalců ČR

Ač se v názvu objevuje slovo komora, jedná se o občanské sdružení vzniklé podle zákona 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Proto se na něj vztahuje vše to, o čem bylo napsáno v předchozí kapitole spolu se všemi odlišnostmi. Tento název by se tak dal chápat jako matoucí, „způsobilý uvést osoby v omyl ohledně povahy občanského sdružení. Dojem veřejnoprávního charakteru subjektu je totiž schopný ve veřejnosti vyvolat vyšší stupeň důvěry v úkony a status subjektu, čímž je pozměněn přístup a jeho vnímání třetími osobami.“⁹⁰ I když citace z rozsudku Nejvyššího správního soudu se týká celého názvu sdružení a nesouvisí přímo s komorami myslím, že i zde by bylo dobré se nad těmito jeho závěry zamyslet. Název občanského sdružení se slovem komora je přinejmenším zavádějící a při uvedení bez povinného dodatku (občanské sdružení), nebo zkratky (o. s.) může působit i dojmem, že se jedná o komoru jako veřejnoprávní korporaci. Dle mého názoru proto není dobře, že je umožněno aby názvy občanských sdružení obsahovala označení komora. Toto konstatování by pak bylo možno zopakovat u všech sdružení nazývajících se komorou.

Toto občanské sdružení vzniklo 4. 5. 1990, a jeho sídlem je, dle stanov, Praha.

90 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 28/2010 - 102

Základem všech občanských sdružení jsou stanovy. Proto vše podstatné o sdružení se dozvíme ze stanov. To, co musí stanovy obsahovat, nalezneme v zákoně o sdružování občanů v § 6 odst. 2. Ze stanov tohoto sdružení se dozvíme následující informace. Členem této komory se mohou stát (na základě přihlášky a po rozhodnutí o přijetí) všichni znalci jmenovaní v této profesi dle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Zánik členství upravuje čl. 7 stanov. Členství může zaniknout úmrtím člena, odvoláním znalce, vystoupením. Také může členství zaniknout rozhodnutím představenstva sdružení při neplnění povinností uložených stanovami. Podle článku 3 stanov, svou činnost bude sdružení vykonávat na celém území České republiky. Jako cíl své činnosti si potom vytýklo, jak se dozvíme hned z úvodních ustanovení, prosazovat a obhajovat profesní zájmy znalců, podporovat a etické a morální zásady znalecké činnosti, prosazovat zlepšení ekonomického a sociálního postavení znalců, spolupracovat s organizacemi v příbuzných oborech atd.

3.2 Komora soudních tlumočnicků ČR

Dalším občanským sdružením, které si dalo do svého názvu slovo komora, je sdružení soudních tlumočnicků. Vznikla dne 16. 9. 1996. Podle stanov je její sídlo v Praze. Toto občanské sdružení je spolkem všech soudních tlumočnicků, kteří byli jmenováni podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Samozřejmě, že jen těch majících o toto členství zájem a z toho důvodu si podali přihlášku. O přijetí přihlášeného do sdružení ještě rozhoduje jeho orgán, jímž je představenstvo. Členství může být i čestné. Členství pak dle stanov (čl. 5 odst. 4) vzniká schválením přijetí a zaplacení členského příspěvku. Členství může zaniknout vystoupením, odvoláním tlumočnicka z jeho funkce, úmrtím člena nebo vyloučením (čl. 7 odst. 1 stanov). Sdružení si ve stanovách dalo za cíl prosazovat a obhajovat profesní a sociální zájmy svých členů. Také chce zajišťovat zvyšování kvalifikace a informovanosti svých členů. A vytyčilo si za cíl podílet se na vypracovávání a projednávání návrhů právních předpisů týkajících se soudních tlumočnicků. Formuluje rovněž etické zásady činnosti soudních tlumočnicků.

3.3 Soudcovská unie ČR

Toto občanské sdružení už nemá, jako dvě předchozí, v názvu slovo komora a jeho zaměnění s komorou, jako veřejnoprávní korporací, proto již nehrozí. Uvedena zde však bude z důvodu příbuznosti oboru jejích členů, k oborům členů některých komor a z

důvodu příbuznosti k předchozím dvěma sdružením. Toto občanské sdružení je u ministerstva vnitra registrováno od 5. 11. 1990. za své sídlo si zvolilo Prahu (§ 1 odst. 2 stanov). Členství ve sdružení je vázáno na povolání soudce. Tedy, každý soudce z České republiky se může stát členem, zjistí li takovou potřebu. Členství ve sdružení je umožněno i osobám uvedeným v §9 - §11 stanov. V těchto případech jde o soudce již v důchodu, justiční čekatele, asistenty soudců a čestné členy. Členství také může zaniknout. A to z důvodů vystoupení člena, zánikem funkce soudce, smrtí člena, vyloučením (§ 6 stanov). Vyloučit lze člena, jež poškozují dobré jméno unie nebo pro nezaplacení členského příspěvku. O vyloučení hlasuje příslušný orgán, vylučuje se většinou hlasů členů. Svoje cíle zakotvilo sdružení soudců do § 2 stanov. Jsou jimi například pozvednutí soudnictví v České republice, soustavné zvyšování úrovně ochrany práv a svobod člověka, prosazování a ochrana nezávislosti soudců. Sdružení chce rovněž prosazovat moderní koncepce postavení, významu a organizace soudnictví. V § 2 stanov soudcovské unie nalezneme ještě celou řadu jejích cílů.

3.4 Unie asistentů soudců ČR

Vznikla 2. 6. 2009 jako občanské sdružení, jehož členem se může stát každý asistent soudce České republiky. Členství pak zaniká vystoupením, zánikem funkce asistenta smrtí člena, vyloučením (§4 stanov). Vyloučení je možné z důvodů uvedených v § 5 stanov. Těmito důvody jsou chování poškozující dobré jméno unie, nebo neplacení členských příspěvků. Vyloučením nedochází k žádným jiným následkům, než že osoba přestane být členem spolku. Nedochází tedy k takovým následkům jako u vyloučení z komory, kdy pak osoba nemůže vykonávat činnost pro kterou je nutné členství v komoře. Svým sídlem si sdružení zvolilo Brno a působí na celém území České republiky (§ 1 odst. 2 stanov). Jako své cíle si sdružení v preambuli stanov vytklo například, hájit profesní zájmy asistentů soudců, přispívat k jejich vzdělávání, podílet se na posílení právního vědomí společnosti, prosazovat moderní koncepce organizace nezávislého soudnictví. Jak bylo již psáno v kapitole 3., umožnění členství ve sdružení záleží pouze na tom, jakým osobám to bude povoleno ve stanovách. Tak zde u asistentů soudců vidíme jejich možnost stát se členy Soudcovské unie nebo Unie asistentů soudců, neboť i stanovy Soudcovské unie jim členství umožňují. Je tak pouze na asistentovi, do kterého spolku vstoupí.

3.5 Unie státních zástupců ČR

Předposledním občanským sdružením, které zde bude uvedeno je Unie státních zástupců ČR. Je dalším spolkem příbuzným sdružením sdružujícím osoby s právnickým povoláním, a tím jaké osoby sdružuje je příbuzný rovněž komorám sdružující osoby právnických profesí. Toto sdružení vzniklo 27. 11. 1995, kdy bylo zaregistrováno ministerstvem vnitra. Za své sídlo si unie zvolila Prahu a svou působnost vztáhla na celou Českou republiku. Stanovami je členství umožněno všem státním zástupcům ČR, právním čekatelům státního zastupitelství a asistentům státních zástupců (§3 odst. 1). Členem může být rovněž státní zástupce po odchodu do důchodu a také čestný člen. §4 stanov upravuje zánik členství. Podle tohoto ustanovení členství zaniká písemným prohlášením člena (vystoupením), skončení pracovního poměru, smrtí, vyloučením, nezaplacením členského příspěvku. Vyloučení je možné pro chování poškozující dobré jméno Unie (§ 5). Zde si můžeme povšimnout drobné odlišnosti od Soudcovské unie ČR nebo Unie asistentů soudců. Tyto dvě konstruuji vyloučení také z důvodu nezaplacení členského příspěvku. Zde je tato skutečnost rovnou důvodem k zániku členství aniž by se o tom rozhodovalo jako o vyloučení.

Jako cíl si sdružení dalo, v § 2 odst. 1 stanov, napomáhat plnění úkolů státního zastupitelství, podílet se na profesionální přípravě a zvyšování odbornosti státních zástupců a právních čekatelů, zastupovat duchovní, materiální a sociální zájmy státních zástupců atd.

3.6 Unie vyšších soudních úředníků ČR

Posledním občanským sdružením, s příbuzným oborem činnosti jako mělo pět předchozích, bude uvedena Unie vyšších soudních úředníků ČR. Sdružení vzniklo 5.8 1999, kdy bylo zaregistrováno ministerstvem vnitra. Za své sídlo si unie zvolila Kutnou Horu. Členství v unii je otevřené pro aktivní vyšší soudní úředníky, na podkladě podané přihlášky a zaplacením členského příspěvku (§ 6 stanov). K zániku členství pak může dojít ze stejných důvodů jako v předchozích případech.

Své cíle vymezila unie v § 2. Mezi ně patří například, zvyšování úrovně a podpora postavení vyšších soudních úředníků, zastupování a hájení jejich materiálních i nemateriálních zájmů atd.

3.7 Unie nelékařských pracovníků zdravotnických záchranných služeb ČR

Posledním sdružením zde uvedeným bude to jehož název je v nadpisu kapitoly. Sdružení vzniklo 4. 2. 2008, jde tedy o poměrně nové sdružení. Cíle tohoto sdružení jsou například snaha o zvyšování odbornosti nelékařských pracovníků, podílet se na zlepšování pracovních podmínek, provádění osvěty v poskytování předlékařské první pomoci mezi laickou veřejností, dbát o to, aby členové vykonávali svou činnost odborně v souladu s profesní etikou atd. Členem se dle stanov může stát celá řada nelékařských zaměstnanců ze zdravotnictví. Stanovy dále rozlišují členství na řádné, přidružené a čestné. Řádní členové jsou například zdravotničtí záchranáři, řidiči vozidel, všeobecné sestry, ale i další profese. Čestným členem mohou být osoby mající mimořádné zásluhy v daném oboru. Přidruženým členem pak může být například nelékařský pracovník záchranné služby nebo student lékařské fakulty. Podle typu členství pak stanovy přiznávají členům práva a kladou na ně povinnosti. Podobně jako předchozí občanská sdružení upravují i zde stanovy způsoby zániku členství.

Závěr

Tolik tedy k tématu práce, které znělo „Prvek veřejnoprávnosti u profesních komor v právním řádu ČR“. V textu jsem se snažil nalézt odpovědi na několik otázek. První otázkou bylo co je to komora a následně potom co lze nazývat veřejnoprávností a jak se u jednotlivých komor projevuje. V důsledku nejednoznačnosti názorů na dělení veřejného a soukromého práva a otázek zda má toto dělení smysl či ne, a z toho vyplývající rozdílnost názorů na to zda lze korporace dělit na veřejné a soukromé bylo od počátku nutné přiklonit se na některou ze stran. Tedy buď dělení zavrhnout či ho přijmout za své. Protože, jak lze zjistit z předchozích kapitol, určité rozdílnosti vysledovat je možné, stojí i tato práce na základě dělení práva a z rozdílů mezi nimi vychází. Toto bylo jedním z úskalí, které se vyskytlo při psaní. Dalším z nich byl, jak zjistíme pohledem do seznamu použité literatury, nedostatek současné literatury věnujícímu se tématu. A to jak nedostatek literatury týkající se právního dualismu tak i nedostatek literatury uceleně se věnující komorám. Tím jsme tak volně přešli k další nesnázi, již byla roztržštěná právní úprava obsažená v desítce právních předpisů upravujících čtrnáct komor. Jsou pouze tři výjimky z tohoto pravidla. V těchto případech pak zákon upravuje více jak jednu komoru. Dle mého soudu by jistá uniformita těmto zákonům slušela. Nedomnívám se však na druhou stranu, že by všechny úpravy měli být do puntíku stejné. Pojmové jednotnosti jednotlivých předpisů ale dle mého nic nebrání a zajisté by přispělo k lepší orientaci v právních předpisech. O zpřesnění některých úprav by se zajisté také dalo uvažovat. Například v těch otázkách kdy některá úprava požaduje v určitých otázkách souhlas dozorového orgánu, jinde však se uvádí jen projednání s takovým orgánem. Ve výsledku však i po projednání musí být udělen souhlas. Zpřesnění takových míst by určitě právní úpravě prospělo.

V poslední kapitole jsem se nakonec věnoval občanským sdružením. Důvody pro zařazení této poslední kapitoly byly již uvedeny v úvodu této práce. Jedním z nich bylo i to, že mezi občanskými sdruženími lze nalézt i ty, jež se nazývají komorou. V této práci jsou uvedena dvě taková, jež patrně vedena úmyslem po zvednutí svého sebevědomí, dala si do názvu slovo komora. Byla to Komora soudních znalců ČR a Komora soudních tlumočnicků ČR. Výhradu k označování sdružení slovem komora jsem již uvedl v kapitole zabývající se těmito sdruženími. Proto již jen uvádím, že by zajisté bylo prospěšnější nepoužívání takového označení u občanských sdružení.

Resumé

In der Arbeit wurde ich die Antworten auf einige Fragen suchen. Die erste war, was ist die Öffentlichrechtlichkeit. In Zusammenhang mit dieser Frage ist auch am Anfang die Zweiteilung des Rechts auf öffentliches und privat einführen. Ich wollte auch, wenn auch nur kurz, zu dem, was die Kammer als Entität erklären. Denn ist hier der Zusammenhang mit der Auffassung der Öffentlichrechtlichkeit in dieser Arbeit. Und vor allem deshalb, dass ich von der Öffentlichrechtlichkeit im Verbindung mit den Kammer schreibe. Die Öffentlichrechtlichkeit wird als die Differenz zwischen privaten und öffentlichen Körperschaften konzipiert. Der Abschluss befasst sich mit einigen Bürgervereinigungen. Vor allem diejenigen, die nah an der Besetzung von Personen in den Kammern verbunden sind. In diesem Abschnitt wird die Reflexion über die Ungelegenheit der Bürgervereinigung namens Kammern gewidmet. Die Arbeit spricht von der Rede die Öffentlichrechtlichkeit. Leider kann man nicht ein Klares Verständnis erreichen. Wegen der grossen Meinungsverschiedenheiten.

Použitá literatura:

1. KNIŽNÍ PUBLIKACE

- [1] BAXA, B. *Stát*. Praha: Vilímek, 1917. 48 s.
- [2] BERAN, K. *Právnícké osoby veřejného práva: veřejnoprávní subjektivita, veřejnoprávní korporace, veřejný ústav, právní povaha univerzity, právní povaha církví*. Praha: Linde, 2006. 191 s. ISBN 80-7201-598-2.
- [3] BLAHO, P. a VAŇKOVÁ, J. *Corpus Iuris Civilis. Digesta. Tomus I. / Peter Blaho, Jarmila Vaňková*. Bratislava: Eurokódex, 2008. 528 s. ISBN 978-80-89363-07-0.
- [4] ČÁSLAVSKÝ, K. *O veřejnoprávním postavení spolků*. Praha: K. Čáslavský, 1894. 34 s.
- [5] HENDRYCH, D. et al. *Správní právo: obecná část*. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2.
- [6] HOETZEL, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Praha: Melantrich, 1934. 454 s.
- [7] HURDÍK, J. *Právnícké osoby a jejich typologie*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003. 107 s. ISBN 80-7179-790-1.
- [8] KLÍMA, K. *Ústavní právo*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 759 s. ISBN 80-7380-000-4.
- [9] KLÍMA, K. et al. *Komentář k Ústavě a Listině*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 1019 s. ISBN 80-86898-44-X.
- [10] KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1.

- [11] KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
- [12] LAŠTOVKA, K. *Československé správní právo: Část zvláštní. I. díl*. Praha: Melantrich, 1936. 377 s.
- [13] MATĚJKA, J. *Pojem veřejnoprávní korporace*. Praha: Knihovna Sborníku věd právních a státních, 1929. 112 s.
- [14] POŠVÁŘ, J. *Obecné pojmy správního práva*. Brno: Československý akademický spolek Právnický, 1946. 103 s.
- [15] POŠVÁŘ, J. *Správní právo: Výtah ze zvláštní části. 2. vydání*. Brno: ČSAS Právnický, 1947. 252 s.
- [16] PRAŽÁK, J. *Rakouské právo veřejné. Díl první, Rakouské právo ústavní. Část druhá, Ústava zemská*. Praha: Nákladem Jednoty právnické, 1896. 271, 218 s.
- [17] *Slovník veřejného práva československého. Svazek I, A až CH*. Reprint původního vydání. Praha: Eurolex, 2000. 871 s. ISBN 80-902752-5-7.
- [18] WEYR, F. *Československé právo správní. Část obecná, Organizace veřejné správy a řízení správní*. Brno: Čes. akademický spolek Právnický, 1922. 148 s.
- [19] WEYR, F. *Příspěvky k theorii nucených svazků*. Praha: Sborník věd právních a státních, 1908. 273 s.
- [20] WEYR, F. *Teorie práva*. Brno: Orbis, 1936. 388 s.
- [21] WEYR, F. *Úvod do studia právního: (normativní theorie)*. Brno: Československý akademický spolek Právnický, 1946. 94 s.
- [22] WEYR, F. *Základy filosofie právní: [nauka o poznávání právnickém]*. Brno: A. Píša, 1920. 244 s.

2. PŘÍSPĚVEK VE SBORNÍKU

- [1] STAŠA, J. Statutární normotvorba profesní a akademické samosprávy. In: Šturma, P. et al. *Nové jevy v právu na počátku 21. století. III. Proměny veřejného práva*. Praha: Karolinum, 2009. 372 - 382 s. ISBN 978-80-246-1662-9.

3. SERIÁLOVÉ PUBLIKACE

- [1] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 1994, svazek 2. Beckova edice judikatura.
- [2] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 1996, svazek 6. Beckova edice judikatura.
- [3] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 1998, svazek 12. Beckova edice judikatura.
- [4] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 2003, svazek 29. Beckova edice judikatura.
- [5] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 2005, svazek 37. Beckova edice judikatura.
- [6] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 2008, svazek 51. Beckova edice judikatura.
- [7] *Sbírka nálezů a usnesení*. Česko. Ústavní soud. Praha: C.H. Beck, 2009, svazek 52. Beckova edice judikatura.

4. PRÁVNÍ PŘEDPISY

- [1] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- [2] Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

- [3] Ústavní zákon 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- [4] Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
- [5] Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu
- [6] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- [7] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- [8] Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- [9] Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo stavbě
- [10] Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- [11] Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě
- [12] Zákon č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R – 24L letiště Praha Ruzyně
- [13] Zákon č. 111/1998 Sb., o Vysokých školách
- [14] Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii
- [15] Zákon č. 385/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
- [1] Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

- [16] Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře
- [17] Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky
- [18] Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
- [19] Zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky
- [20] Zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví
- [21] Zákon č. 92/2009 Sb., o auditorech
- [22] Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky
- [23] Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace
- [24] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- [25] Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- [26] Směrnice evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES o povinném auditu ročních konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660EHS a o zrušení směrnice Rady 84/253/EHS
- [27] Vyhláška č. 176/2010 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů

- [28] Vyhláška 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád)
- [29] Vyhláška č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)

5. ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY

- [1] Nejvyšší správní soud. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 28/2010 – 102* [online]. [2012-02-11]. Dostupné na WWW: <http://www.nssoud.cz/main0Col.aspx?cls=JudikaturaBasicSearch&menu=262#>
- [2] Exekutorská komora České republiky. *Kárný řád exekutorské komory*. [online]. [2012-02-02]. Dostupné na WWW: www.ekcr.cz/admin/priloha/karny%20rad%20final.doc
- [3] Unie nelékařských pracovníků zdravotnických záchranných služeb ČR. *Stanovy Unie nelékařských pracovníků zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. [2012-02-17]. Dostupné na WWW: www.unp.cz/upload/doc/unp_stanovy.pdf
- [4] Vláda České republiky. *Legislativní pravidla vlády* [online]. [2012-02-10]. Dostupné na WWW: www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/legislativn__pravidla_vl_dy.pdf

6. WEBOVÉ STRÁNKY

- [1] Komora soudních znalců ČR. *Stanovy Komory soudních znalců ČR* [online]. [2012-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.znalci-komora.org/stanovy.html>
- [2] Komora soudních tlumočnicků ČR. *Stanovy Komory soudních tlumočnicků ČR* [online]. [2012-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.kstcr.cz/o-nas/stanovy-kst-cr>

- [3] Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 517/0, část č. 1/3. Vládní návrh zákona o auditorech - EU* [online]. [2012-02-03]. Dostupné na WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=517&CT1=0>
- [4] Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisky* [online]. [2012-03-26]. Dostupné na WWW: <http://www.psp.cz/sqw/sntisk.sqw>
- [5] Soudcovská unie ČR. *Stanovy Soudcovské unie ČR* [online]. [2012-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.sucr.cz/o-nas/stanovy-soudcovske-unie-cr.html>
- [6] Unie asistentů soudců ČR. *Stanovy Unie asistentů soudců ČR* [online]. [2012-02-15]. Dostupné na WWW: http://www.unieasistentu.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=14
- [7] Unie státních zástupců ČR. *Stanovy Unie státních zástupců ČR* [online]. [2012-02-15]. Dostupné na WWW: <http://www.uniesz.cz/clanek/329/stanovy>
- [8] Unie vyšších soudních úředníků ČR. *Stanovy Unie vyšších soudních úředníků ČR* [online]. [2012-02-15]. Dostupné na WWW: <http://vsu.ic.cz/STANOVY.htm>